

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, LAPKRIČIO – NOVEMBER 12, 2009 • Vol. C Nr. 216 Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-10-09

PERIODICALS

Pradėtas mūšis dėl dujų terminalo

Vilnius, lapkričio 10 d. (Balsas.lt) – Dujų terminalas yra būtinas Lietuvai, norint nepriklausyti nuo vieno „Gazprom“ vamzdžio ir nelabai nuspėjamo jo šeiminko Kremliuje. Taip mano šalies valdžia. Kai kas čia išvelgia politikavimą.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė, lankydama Briuselyje, pasisakė už suskystintų dujų terminalo statybą pajūryje. Tai esą padidintų valstybės energetinį saugumą ir numuštų šios žaliavos kainą rinkoje. Belgijos bendrovės „Exmar“ siūlymą gabenti suskystintas dujas į Lietuvą ji aptarė su tos šalies premjeru.

Energetikos ministras Arvydas Sekmokas patvirtino Vyriausybės pasiūlymą statyti terminalą ir sakė, kad bus dirbama kiek įmanoma sparčiau. Tačiau jis neminėjo datų, kada terminalas galėtų pradėti veikti. Ministras nekommentavo žiniasklaidoje pasirodančių spėjimų, kad prie terminalo temos Vyriausybė ir prezidentė D. Grybauskaitė esą sugrįžo tam, kad atsilygintų už paramą la-

Laivais Lietuvą galėtų pasiekti ir nerusiškos dujos. Reuters/Scanpix nuotr.

biausiai iš privačių verslininkų terminalu suinteresuotam Bronislovui Lubiui. Pastarojo susivienijimas „Achema“ suvartoja daugiausia gamtinių dujų šalyje. „Terminalas yra reikalingas Lietuvai“, – sakė ministras.

Jis taip pat nekommentavo, kokių mastu statyboje dalyvautų valstybės, o kokių – privataus kapitalo lėšos. Pasak A. Sekmoko, kapitalo struktūra nėra taip svarbi, kaip būtinybė turėti terminalą.

Darbo partijos (DP) vadovas europarlamentaras Viktoras Uspaskichas sakė, kad terminalas Lietuvai nėra būtinas, o statyti jį susiruošta tik todėl, kad „kažkas politikoja“. „Tarybų Sąjunga, o vėliau Rusija Lietuvą dujomis aprūpina nuo pat 1945 m. ir niekada nebuvo jokių sutrikimų, todėl problema, kad Rusija nepatikima ir panašiai, yra išsigalvota“, – pareiškė DP pirmininkas.

Nukelta į 6 psl.

Iš Vilniaus lėktuvai skris penkiomis kryptimis

Vilnius, lapkričio 10 d. (ELTA) – Iš Tarptautinio Vilniaus oro uosto (TVOU) skrydžius atnaujina Latvijos oro bendrovė „airBaltic“. Dar iki Kalėdų šios bendrovės lėktuvai iš TVOU keleivius skraidins į Paryžių, Berlyną, Romą, Amsterdamą ir Miuncheną.

„airBaltic“ viceprezidentas ir atstovybės Lietuvoje generalinis direktorius Tadas Vizgirda pabrėžė, kad jo bendrovė labai palankiai vertina naują Vilniaus oro uosto kainodarą. Galimybė atnaujinti skrydžius iš Lietuvos sostinės atsirado būtent dėl naujų kainų.

„Jau penketą metų kalbame apie šią problemą ir ji pagaliau pradėta spręsti. Manau, kad šios permainos Vilniaus oro uosto kainodaroje bus visiems į naudą: ir valstybei, ir verslui“, – sakė T. Vizgirda.

Jis taip pat paskelbė, kad bilietais bus pradėdama prekiauti nuo lapkričio 12 d., prekybai paskatinti planuojamos akcijos.

Susisiekimo ministras Eligijus Masiulis pažymėjo, kad TVOU, oro linijų bendrovėms pristatęs naują palankią kainodarą, tikisi pelnyti pigiausio oro uosto Rytų ir Šiaurės Europoje vardą. Nuo šiol naujiems nuolatiniams skrydžiams keleivio mokestis bus 4 litai (palyginimui: Rygoje – 10,35 lito, Taline – 31,74 lito, Varšuvoje – 55,2 lito).

Anot ministro, iki gruodžio 1 d. bus patvirtintos svarbios oro susisiekimo kryptys. Susisiekimo ministerija taip pat prašo Vyriausybės lėšų skatinti nuolatinių reisų vykdymą šiomis kryptimis.

Seimui pateikta R. Budbergytės kandidatūra

Vilnius, lapkričio 10 d. (ELTA) – Ministras pirmininkas Andrius Kubilius pateikė Seimui valstybės kontrolierės Rasos Budbergytės kandidatūrą į Europos Bendrijų Audito rūmų narius.

Premjeras tikisi, kad Seimas pritarš šiam Vyriausybės teikimui, su derintam su šalies prezidentu. „Turiu pasakyti, kad tikrai stokosime jos čia, Lietuvoje. Iš anksto noriu padėkoti

Rasai Budbergytei už tarnybą Lietuvai, nors ji iš Lietuvos išvažiuos tik gegužės mėnesį“, – sakė A. Kubilius.

Pasak R. Budbergytės, Europos Bendrijų Audito rūmai atlieka ne tik didelės apimties finansinius patikrinimus, bet taip pat labai aktyviai prisideda rengiant ir Europos Sąjungos (ES) finansų kontrolės sistemą reglamentuojančių teisės aktų projektus.

„Rūmai veikia kaip kolegialus organas, kurį sudaro 27 ES valstybių narių atstovai. Eidami savo pareigas nariai turi būti visiškai nepriklausomi, o jų veikla atitiktų bendrus ES interesus. Dirbdama Audito rūmuose stengčiausi prisidėti didinant Audito rūmų atliekamą poveikį, paprastinant Audito rūmų administracines procedūras“, – sakė R. Budbergytė.

Ministras kalbėjo apie vertybinę JAV ir Europos sąjungą

Lankydamasis Washington, DC ministras V. Ušackas bendravo ir su buvusia JAV valstybės sekretore Madeleine Albright. URM nuotr.

Washington, DC, lapkričio 10 d. (URM) – Lietuvos užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas lapkričio 6 d. Washington vykusiame Miuncheno saugumo konferencijos ir Šiaurės Atlanto Tarybos susitikime pažymėjo, kad JAV ir Europą jungia bendros demokratinės vertybės ir bendri interesai spręsti pasaulinius iššūkius.

„JAV ir Europos Sąjunga yra svarbiausi sąjungininkai, kurie kartu turi spręsti iššūkius, susijusius su energetiniu saugumu, klimato kaita, taikos ir stabilumo palaikymu pasaulyje, tarptautinės prekybos taisyklėmis ir tarptautine teise pagrįstu santykių vystymu su naujais politikos ir ekonomikos Nukelta į 6 psl.

Šiame numeryje:

- Telkiniuose. Tradicinis Šv. Kazimiero parapijos Los Angeles rudens pokylis (p. 2)
- Pavardžių rašyba: ar vilkas bus sotus, o avis sveika? (p. 3, 9)
- „Draugo“ lietuviukai (p. 4)
- Iš širdies (p. 5)
- Šeiminkės patarimai (p. 8)
- Atsiminimai (118) (p. 9)
- Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse pagerbti mirusieji (p. 10)
- Mažoji Lietuva (p. 11)

Valiutų santykis
1 USD — 2.31 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Jau kuris laikas lietuviai Europos Sąjungoje pirmąją pagal savižudybių skaičių. Remiantis Mykolio Romerio universiteto doktoranto Eimučio Misiūno atliktu tyrimu, nuo šiol prie šio pirmavimo reikės įrašyti ir lietuvių agresyvumą: nužudymus, plėšimus, pasipriešinimą policijai. Būtent šiose srityse lietuviai gerokai lenkia likusias Europos tautas. Kaip pastebi Lietuvos psichologai, aukščiau išvardytos trys agresyvumo apraiškos tėra maža dalis šiuo metu Lietuvoje veštinio smurto. Į statistiką nepakliūna užslėptas smurtas: kur kaimynai ar draugai vienas kitą užgavo, įžeidė, gal net sudavė. Smurtas neatsiranda iš niekur, jo išmoks-tama, dažnai jis keliauja iš kartos į kartą: seneliai baudė tėvus, tėvai – vaikus. Todėl ypatingą dėmesį psichologai siūlo kreipti į šeimą ir vaikų auklėjimą jose.
Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

**Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.**

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta) \$250.00

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos,

gavus prašymą, ką nors skelbti.

Nenaudotų straipsnių nesaugo.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

LIETUVIŲ TELKINIAI

LOS ANGELES, CA

Toli nuo savo gimtųjų namų atitolęs ruduo

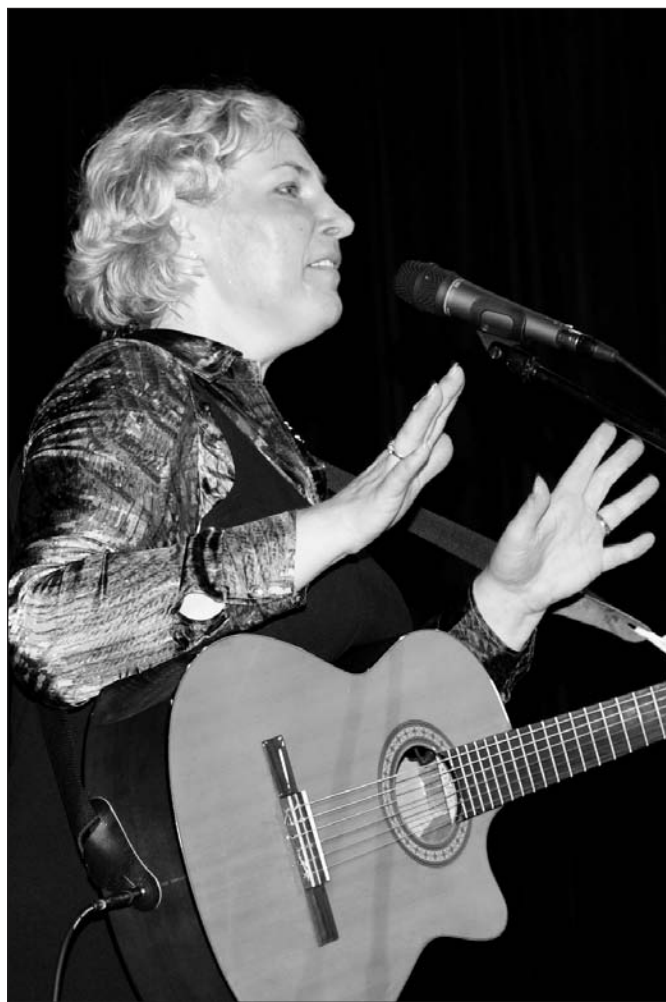
PRANAS VISVYDAS

Tradiciiniame Šv. Kazimiero parapijos Los Angeles, CA rudens pokylyje sėdėjau prie dešimto stalo. Geras skaičius pačiame salės viduryje. Užstalėj – mieli žmonės. Palyginti su manimi, apyjauniai. Ant stalo – dvispalviai vyno buteliai. Galvoje – trispalvės mintys. Šalia sėdėjo gan aktyvi išmoninga ponija Ina Petokienė. Turėjo sudėtingą fotoaparata. Daug ir fotografavo. Kai apsidairiau, pamačiau daug pažįstamų veidų. Keli vyrai vaikščiojo tarp stalų, norėdami su bičiuliais pasisveikinti, šnektelti, ką nors naujo pasakyti.

Iš profesoriaus Emilio Jarašūno sužinojau, jog vyrų kvarteto tenoras Bronius Seliukas ką tik turėjo žurnyno operaciją. Pavyko gerai. Linkiu jam kuo greičiau pasveikti. Jo labai pasigenda parapijos choras.

Prieš tai tarpustalyje susidūriau su jaunu vyru, beveik nekalbančiu lietuviškai, Pauliumi Trimaku. Šalia stovėjo jo motina, daili ponija. Kaip vertėja lydėjo savo sūnų. Pasirodo, Paulius yra muzikas, dargi kompozitorius, įsimylėjęs Lietuvos istoriją. Neseniai sukūrė operą apie didįjį kunigaikštį Vytautą, valdovą valstybės nuo jūros iki jūros. Opera vadinasi „Karalius be karūnos“. Šios operos ištraukos buvo atliktos kaip tik spalio 24 d. vakarą Lietuvos tautiniuose namuose, ne per toliausiai nuo šios salės. Nebuvau. Visur juk nesusėsi. Be to, mano šoferiavimas naktimis yra romantiškas: neseniai grįždamas iš Wagnerio „Žiedo“ operos „Siegfried“ vos neįsukau į greitkelį, vedantį į Nibelungų girią. Beje, pasakiau Pauliui, jog žodžiai „karalius“ ir „karūna“ lietuvių labai mėgstami. Veikia tiesiog magiškai.

O mane kartais magiškai paveikia tarp stalų ir salės pasieniais su akordeonu vaikstantis santamonikietis Česlovas Geštautas. Tereikia jam užgroti didžiai nostalgiką dainą su priedainiu „Tiktai ne šiandien, tiktai ne šičia, toli nuo savo gimtųjų namų“, žiūrėk, tuoj prie jo susiburia

A. Simanonytė koncerto metu.

Inos Petokienės nuotrauka

Šv. Kazimiero parapijos kun. Tomas Karanauskas spalio 25 dieną parapijos metiniame pokylyje.

keli vyrai ir moterys ir varo ilgą eilę posmų, kuriuos tiksliai prisimena tik muzikantas, bet refreną gerai žino visi. Ir aš.

Šį sykį per intarpą, koks čia visad būna tarp šaltų užkandžių ir rimtų šiltų patiekalų, išpūdingą meninę programą atliko Audronė Simanonytė. Esu ją girdėjęs ar ne pernai viename patriotiniame minėjime. Švytinti šviesia-plaukė, tiktų ir Wagnerio operoms. Tačiau čia estradiniu lygiu nusiteikusi patriotiškai, liūdesiui ir džiaugsmui, mamos pašlovinimui ir kabaretiškai meilės parodijai. Su gitara rankose. Empatiška jauna moteris. Trokštanti savo tekstais ir atlikimo raiška susirišti su klausytojais. Ji pati kuria dainas ir nesudėtingas melodijas nesudėtingai braziliančiai gitarai.

Nesiroošiau apie ją rašyti. Niekas iš anksto to nepageidavo. Tik pokyliui persiritus per valgymo stadiją ir stalo puokštės loteriją, prie manęs prisitartinio keli jaunesni parapijos žmonės. Be abejo, su šypsniais. Tarp jų – Jūratė Venckienė paprašė ką nors apie dainininkę Audronę parašyti jų skaitomam „Draugui“. Atsisakiau. Nesugebu, ką nors tikslaus rašyti apie muziką.

O štai ir rašau. Rodos, jau šį bei tą pasakiau apie nuširdų Audronės dainavimą. Prisipažinsiu, man nelabai patiko jos prisistatymas auditorijai: esanti kilusi iš partizaninės ir politinės šeimos. Tai skamba lyg pataikavimas konservatyviai auditorijai. Man, nepykite, partizaninė pokario veikla reiškė savižudybę. Sovietai totaliai buvo laimėję karą, ir sąjungininkai tą pergalę palaimino. Buvau likęs Lietuvoje ir mačiau, kad dauguma žmonių troško taikos, ramybės, saugumo. Sovietai trėmė į Sibirą. Bet daug kas ten išliko gyvi, sugrįžo. O tada – būti jaunam, eiti į girią ar keršyti tiems, kurie dirba sovietams. Ne! Ne! Gal klystu.

Simanonytės balso raiška kaip plieno kardas. Ypač pradžioje. Klausantis tų itin paprastų melodijų, dingojosi jų giminytė su kadaise girdėtu rusų romansų melosu. Lyg ir nesudėtingos „častuškos“. Net ir šiais laikais lietuviškai mėgsta italų ir vokiečių estradinių dainų melodinę gumą. Juk V. Kernagio populiarumas remte remiasi tų dainų entuziastingu pamėgdžiojimu. Ypač spartaus ritmo. Maršais, valsais.

Tai rašydamas, neneigiu Audronės kūrybingumo nei įtaigos auditorijai. Pabaigoje klausytojai atsistojo, skanduodami „pakartoti“, išprašė dar padainuoti kelias dainas. O jų – turi ji didoką kraitį.

Pravartu pasakyti, kad šiuo metu Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos šventovę sumaniai administruoja kun. Tomas Karanauskas. O komiteto pirmininkė yra Alma Stočkienė.

TORONTO, KANADA

Tūkstantmečio paminėjimas Toronto mieste

2009 m. spalio 25 d. Prisikėlimo parapijos salėje įvyko Lietuvos vardo tūkstantmečio paminėjimas. Sveikinimo žodį tarė Kanados lietuvių katalikų centro pirmininkas Kastytis Batūra. Programą vedė dr. Judita Čiuplinskienė. Meninę dalį atliko moterų „Volungės“ ansamblis su soliste Julija Kriščiūnaite ir mišrus „Volungės“ choras su dirigente muzike Dalia Viskontiene ir chormeisterė Dan-

guole Radkiene, akompanuojant Ilonai Beresnevičienei. Pagrindinę paskaitą apie šv. Brunono misiją ir evangelizacijos iššūkius skaitė Kauno arkivyskupas metropolitas, Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas, Jo Ekselencija Sigitas Tamkevičius, SJ. Po to visi svečiai buvo pavaišinti, vaišių metu galėjo pabendrauti.

Stasys Prakapas

PAVARDŽIŲ RAŠYBA: AR VILKAS BUS SOTUS, O AVIS SVEIKA?

IONAS VAIŠKŪNAS

Lapkričio 6 d. LR Konstitucinis teismas (KT), atrodo, padėjo tašką išpiplieskusioje diskusijoje dėl pavardžių rašymo LR piliečio pase nelietuviškais rašmenimis. KT dar kartą pakartojo savo ankstesnes išvadas, kad LR piliečio pase pavardė turi būti rašoma valstybine kalba, t.y. lietuviškais rašmenimis, ir paaiškino, kad nėra jokių kliūčių to paties paso kitiems įrašams skirtame skyriuje asmens vardą bei pavardę įrašyti ir nelietuviškais rašmenimis bei nesugramatinta forma, kai asmuo to pageidauja. Tiesa, šis papildomas įrašas neatstos pagrindinio įrašo lietuvių kalba.

Lapkričio 6 d. KT sprendimas tautinėms mažumoms ir užsieniečiams, gavusiems LR piliečio pasą, suteikė papildomą teisę. Nuo šiol LR piliečio pase asmens pavardė jam pageidaujant bus įrašoma ne tik valstybinės kalbos rašmenimis, bet ir jo gimtosios kalbos (ar kitos) rašmenimis ir nesugramatinta forma. Tad vilkas turėtų būti sotus, o avis likti sveika.

Po KT sprendimo Lietuvai atvertas kelias sekti kaimynų latvių pavyzdžiu – kuomet pavardes rašant valstybinės kalbos rašmenimis, piliečiui pageidaujant, pase galima įrašyti ir jo pavardę nelietuviškais lotyniškojo pagrindo rašmenimis. Bėdos su tapatybės nustatymu, kai lietuviškais rašmenimis užrašyta Lietuvos piliečio pavardė gali būti nevienareikšmiškai traktuojama kurioje nors kitoje valstybėje ir dėl to asmeniui gali iškilti nepatogumų, išnyks. Telieta įstatymiškai nustatyti pavardžių rašymo nelietuviškais rašmenimis tvarką. Taigi, dabar atrodo ir vilkas turėtų būti sotus, ir avis sveika. Tačiau, pasirodo, arba vilkas labai alkanas, arba avis visiškai nesveika. Po KT sprendimo pasipylė keisti straipsniai, KT sprendimą komentuojantys vos ne kaip išpuolį prieš lenkų tautą.

Šių pasipiktinimų šaltiniai yra keli:

- negeranoriškas požiūris į Lietuvą kaip į Lenkijos provinciją, tarsi į nelegalią Žečpospolitos atplaišą, vis bandančią labiau atsiplėsti nuo „mamos“ Lenkijos;

- realių lenkų mažumai Lietuvoje sudarytų sąlygų neišmanymas;

- tikro Lietuvoje priimamų sprendimų turinio ir prasmės nežinojimas.

Nežadu čia aptarinėti negeranoriškumo ir sąmoningų bandymų palaikyti įtampą tarp lietuvių ir lenkų. Nors tokio negeranoriškumo ir sąmoningo įtemptos padėties kursavimo, iškraipant realybę, pastebiu

daug. Norėčiau atkreipti dėmesį į nesąmoningą (tikiuosi) visuomenės klaidinimą, iškraipant arba neteisingai aiškinant tikrus faktus.

Čia išskirčiau 3 pagrindinius mitus (blogąja šio žodžio prasme – prasi-manymus), kuriuos eksploatuoja tiek Lenkijos, tiek ir Lietuvos (!) žiniasklaida bei politikai:

I prasimanymas: „mistinė trejybė q, x, w”

Štai rašoma: „Seime jau svarstomas Vardų ir pavardžių įstatymo projektas, pagal kurį dokumente reikėtų išsaugoti oficialiai vardu ir pavarde pažymėtą asmens tapatybę, o ne sukurti naują. Siūloma, kad vardai ir pavardės dokumentuose būtų rašomi arba lietuviškais rašmenimis, arba kitais lotyniško pagrindo rašmenimis, naudojant nelietuviškas raides q, x ir w.”

Nieko panašaus Seime nesvarstoma. Po šio KT sprendimo, matyt, ir nebus svarstoma. Tiesa, yra užregistruotas toks projektas, kuriame minimos šios mistinės raidės, bet tas projektas niekada nepasiekė ne tik svarstymo, bet ir pateikimo stadijos.

Kita vertus, ar sukuriama kokia nors nauja tapatybė, kai Lietuvos Respublikos piliečio pase jo pavardė įrašoma valstybine kalba taip, kad bet kuris LR pilietis ją galėtų perskaityti taip, kaip ji skamba iš tikrųjų? Žinoma, šiuo atveju kyla problemų ją perskaityti teisingai trečioje šalyje. Tačiau trečioje šalyje bet kuriam Lietuvos piliečiui kyla tų pačių problemų, ne tik lenkų tautinės mažumos atstovui. Po KT sprendimo įgyvendinimo mažumų atstovams tokių problemų nekils bent jau jų tautos daugumos valstybėje.

II prasimanymas: tariamieji kitų šalių precedentai

Vėl rašoma: „Europos Žmogaus Teisių Teismas, išnagrinėjęs Latvijos pilietės Jutos Mentzen (arba Mence-nos – taip Latvijoje buvo perrašyta jos pavardė sutuoktinio, Vokietijos piliečio, pavardę) skundą, 2004 m. konstatavo, kad pavardės fonetinė transkripcija ir gramatinis pritaikymas, iškraipęs originalią rašybą, prilygsta kišimuisi į jos asmeninį ir šeimos gyvenimą.”

Tačiau užmirštama parašyti, kokia yra Europos Žmogaus Teisių Teismo (EŽTT) galutinė nutartis. O EŽTT pripažino, kad šiuo atveju toks valstybės kišimasis yra teisėtas, siekiant apsaugoti kitų asmenų teises, kiek tai susiję su latvių kalbos oficialiu statusu. Tačiau nagrinėdamas klausimą, ar asmens vardo ir pavardės perraša (transkripcija) latviškai nepažeidžia Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos, Teismas nustatė, kad nepažeidžia.

EŽTT konstatavo, kad „kiekviena Susitariančioji šalis, gerbianti Konvencijos saugomas teises, yra laisva nustatyti ir tvarkyti savo oficialios kalbos ir kalbų vartojimą tapatybę patvirtinančiuose ir kituose oficialiuose dokumentuose”, be to, dar atskirai pabrėžė, kad „valstybėms oficialioji kalba yra viena iš pamatinių konstitucinių vertybių, lygiai kaip valstybės teritorija, organizacinė valstybės santvarka ir valstybės vėliava.

Nukelta į 9 psl.

ALEKSAS VITKUS

Afganistane buvo įklimpę sovietai, dabar įklimpo Obama

Lapkričio 4 d. suėjo metai, kai Barack Obama laimėjo prezidentinius rinkimus, 2009 metų sausį tapdamas 44-uju JAV prezidentu. Ką jis iki šiol pasiekė, demokratų ir respublikonų nuomonės labai skiriasi. Naujasis prezidentas, bandydamas atstatyti nustumusią krašto ekonomiką, patvirtino 787 mlrd. postūmio planą, jis lyg ir uždarė (?) Guan-tanamo kalėjimą, į Aukščiausiąjį Teismą paskyrė pirmą lotynų kilmės teisėją moterį Sonia Sotomayor, pristūmė įstatymą dėl vaikų sveikatos apdraudos, kas įgalino teikti medicininę pagalbą 11 mln. neturtingų šeimų vaikų.

Obama pavyko atstatyti visame pasaulyje nustumusią G. W. Bush kadencijos laikų karingos Amerikos reputaciją. Atrodo, kad čia abiejų partijų nuomonės daugiau ar mažiau sutinka. Priešingai negu Bush, kuris buvo pasakęs „Jūs arba su mumis, arba su teroristais”, Obama pasauliui pasirodė daug sukalbamesnis, taip įgydamas Amerikai daugiau draugų, o ir su priešais galėjęs pradėti taikesnį dialogą. Gal tai ir buvo viena iš priežasčių, kodėl jam buvo paskirta šių metų Nobelio taikos premija.

Kad Amerika Afganistane yra įklimpusi, galvoja dauguma amerikiečių. Bet kaip iš tos klampynės išlipti, niekas tikro atsakymo neturi. Neranda jo nei prezidentas Obama ar jo patarėjai. Ir nėra ko stebėtis. Amerika ne pirmas kraštas ten įklimpęs, norėdamas „sutvarkyti” Afganistaną.

Pirmiausia, apie patį Afganistano kraštą. Nemaža tai valstybė, maždaug Texas valstijos dydžio. Tik daug labiau kalnuota, kai kur sunkiai prieinami kalnai siekia daugiau nei 25,000 pėdų aukščio. Dauguma gyventojų yra afganai, arba paštai. Kiti yra tadžikai, uzbekai, persai, visi, beveik be išimties, mahometonų tikybos. Sostinė – Kabul su apie 1,5 mln. gyventojų. Kraštas labai neturtingas, vidutinis gyventojų amžius tik 45 metai. Gal tik apie 30 proc. visų gyventojų yra raštingi.

Beveik visą XIX amžių čia vyko nuolatiniai sukilimai ir karai, dėl Afganistano varžėsi carinė Rusija ir Anglija, kuri nenorėjo Rusijos prileisti prie Indijos vandenyno. Pagaliau 1907 m. anglai baigė visus savo ginčus su Rusija ir, nors abi valstybės pripažino Afganistanui nepriklausomybę, iš tikrųjų jis liko tik Anglijos protektoratu. Pasibaigus Pirmajam pasauliniam karui, Anglija 1919 m. Afganistanui pripažino visišką nepriklausomybę.

Trys didžiosios galybės – Didžioji Britanija, Sovietų Rusija ir Vokietija, pastaroji, nors karą ir pralaimėjusi, – visos trys varžėsi, kaip sutvarkyti ir padalinti į įtakos sferas visą buvusios Otomanų imperijos teritoriją. Po maždaug trejų metų dalykai šiaip taip susitvarkė. Atsirado Turkija, o Sovietų Rusija 1922 m. tapo Sovietų Sąjunga, kartu su milijonais užimtu musulmonų Tadžikistane, Uzbekistane, Turkmėnistane, Kirgiztane ir Kazachstane. Afganistanui pavyko likti neapkarpytam.

Po karinio 1973 m. perversmo Afganistanas tapo respublika. Deja, 1978 m. prosovietinės kairiųjų grupės, sovietams parėmus, įvykdė kruviną perversmą ir pašalino prezidentą Mohammed Daud. Naujasis prezidentas Muhammad Taraki netrukus su Maskva pasirašė 20-ies metų ekonominę ir karinę sutartį. Krašte prasidėjo neramumai.

Neilgai truko, kol sovietai surežisavo komediją. Paskelbę, kad atstatyti tvarką krašte jie esą naujojo prezidento Amin pakviesti įžengti į Afganistaną, stambūs sovietų kariuomenės daliniai 1979 metų Kūčių dieną kirto sieną. Desantai nusileido į Kabul, ir sostinė pateko į sovietų rankas.

Prezidento Amin vieton sovietai pasodino savo pasirinktą marionetę – Babrak Karmal ir per beveik dešimt metų nesėkmingai stengėsi užvaldyti visą Afganistaną. Nepadėjo nei Gorbačiovo mėginimas užbaigti karą į Afganistaną naujai įvedant net iki 120,000 sovietų kariuomenės.

Taip rusams neįstengiant įveikti afganų sukilėlių, 1988 m. sovietai ir Amerika pasirašė sutartį, pagal kurią abi galybės sutarė nesikišti į Afganistano vidaus reikalus. Netrukus prasidėjo sovietų kariuomenės pasitraukimas. Apskaičiuojama, jog tame devynerių metų karštame kare žuvo 15,000 sovietų kareivių, tarp jų ir nemažai lietuvių, priverstų kariauti už sovietų interesus.

Nors sovietai ir pasitraukė, afganų mujahedeen sukilėliai kruvinų ir ilgų kovų nenutraukė, kol jų daliniai pagaliau nepriartėjo prie sostinės Kabul. Komunistų grupės prezidento Najibullah valdžia žlugo 1992 m. Bet karas vis tiek nepasibaigė. Sukilėliams nuvertus komunistus, nesutarimai tarp nuosaičių musulmonų ir islamo fundamentalistų (Taliban) dar labiau paastrėjo. Po dar kelerių metų Talibanas ir vėl užvaldė beveik visą kraštą. Talibano puseje kovojęs teroristas Osama bin Laden yra milijonų musulmonų laikomas herojumi, prisidėjęs prie karo prieš sovietus laimėjimo. Deja, vos tik trims savaitėms praėjus po baisiojo 2001 m. rugsėjo 11 d. puolimo, prasidėjęs smarkus Afganistano taikinių bombardavimas, ieškant besislapstančio bin Laden, dar ir šiandien po aštuonerių metų vaisių nedavė.

Norėtusi tikėti, kad šiandien Afganistane amerikiečiams iš tos bėdos kaip nors pavyks išbristi ir kad sovietų pamoka Afganistane ir Amerikos pamoka Vietname nepasikartos. Ką mums reikėtų daryti, kad musulmonai nebeturėtų noro ir toliau vykdyti teroristinių veiksmų? Ar Amerikos valdžia, kartu su visu Vakarų pasauliu, suras sprendimą, kaip tą pasiekti taikiai būdu?

Nelabai sekasi Obama nustatyti, kokią strategiją pasirinkti dėl jau aštuonerius metus vykstančio karo Afganistane. Jo administracija ir patarėjai svarsto, ar sekti gen. McChrystal patarimu smarkiai padidinant Amerikos kariuomenės skaičių Afganistane, kai tuo tarpu demokratų daugumą turintis Kongresas tokiam žingsniui nepritaria. Atrodo, kad dar ilgai užtruks, kol sulauksime sprendimo.

„DRAUGO“

lietuviškai

Redaktorė Laima Apanavičienė
laimaa@hotmail.com

Svečiuose „Saulės gojuje“, Lietuvoje

Rankdarbių pamokėlė.

Neseniai viešėjau Lietuvoje. Viešnagės metu apsilankiau privačiame vaikų darželyje „Saulės gojus“. Vaikai, ar žinote, kas tai yra gojus? Tai – nedidelis, gražus miškelis, giraitė. O kadangi rytiniame Vilniaus miesto pakraštyje įsikūręs darželis vienu savo šonu remiasi į mišką ir visą laiką yra apšviestas saulės, tai šio darželio įkūrėjai pavadino jį „Saulės gojumi“. Duris jis atvėrė 2004 m. rugsėjį.

Čia, skirtingai negu miesto centre, žvilgsnis nekliudomas klajoja po tolumas – taip vaikams atsiveria ga-

limybė patirti naują erdvės pojūtį. Bet pailsėti gali ne tik akys: čia ramu, o oras – ypatingai švarus. Šio darželio vaikai daug laiko praleidžia gryname ore.

„Saulės gojaus“ steigėjai – Siručių bei Rodenbeck šeimos: Laima Sirutienė, muzikos mokytoja-ekspertė (darželio direktorė), Kristina Sirutytė-Rodenbeck, Metodinės literatūros vertėja, Andreas Rodenbeck, kalbų koordinatorius, Dalia Sirutytė-Kosmačauskienė, muzikos mokytoja, ir Antanas Sirutis, ūkio dalies vadovas (auksinių rankų meistras, atsakingas

už visą „Saulės gojaus“ ūkį).

Visa veikla darželyje vykdoma lietuvių, vokiečių ir anglų kalbomis. Čia dirba ikimokyklinio ugdymo ir užsienio kalbų specialistai. „Saulės gojuje“ vaikus siekiama ugdyti visapusiškai. „Visapusiškai“ reiškia būtinybę leisti kiek įmanoma įvairiau skleistis pojūčiams ir gebėjimams, o kūno/jausmų bei intelekto/proto ne-

laikyti priešybėmis. Dirbama remiantis Howard Gardner intelektų įvairovės teorija. Vadovybės ir pedagogų principinė nuostata – ikimokykliniame amžiuje būtina sudaryti kuo palankesnes sąlygas visų intelektų puoselėjimui ir plėtojimui.

Tad pasidairykime po „Saulės gojų“.

Redaktorė

Smagu darželio kieme.

Laimos Apanavičienės nuotr.

Čikagos lituanistinės mokyklos šeštokų ir Linkuvos ketvirtokų draugystė

Ieva, Toma ir Eimilė gudriai sujungė net 2 talentus – vaidino ir šoko.

Pakruojo rajono Linkuvos gimnazijos ketvirtokai, sulaukę dovanėlių iš Čikagos (jas pasiuntė moterų klubo „Alatėja“ moterys), surengė Talentų vakarą savo klasėje. Apie tai mums papasakojo jų mokytoja Ligita Masilionienė.

„Nėra blogesnės klaidos, kaip manyti, kad jei žmoguje yra koks talentas, tai jis pats pasireikš.“ (Orison Swett Marden).

Todėl nieko nelaukdami, nutarė me paieškoti talenčiukų savo klasėje. Išgirdę apie renginį, vaikai reagavo nevienodai. Vieni džiaugėsi ir blaškėsi nežinodami, ką pasirinkti – norisi ir dainuoti, ir šokti, ir vaidinti, bet reikia pasirinkti vieną sritį. Kiti tyliai svarstė, ką čia parodžius, tačiau laikas bėgo, ir aš nekantriai laukiau

to stebuklo, juk visada vilioja nežinomybė. Galėjau tik nujausti, kas ką darys, bet laukiau ir nustebinančių.

Ne veltui.

Emilija puiki dainininkė, gražiai dainavo. Be to, ji kuria eilėraščius, šoka, todėl jai gana sunku buvo pasirinkti, kokį savo talentą parodyti. Rokas rodė šešėlių teatrą, Gražvydas šoko, Paulina grojo akordeonu, nes lanko muzikos mokyklą. Rytis, mūsų žinomas dainininkas, taip pat labai stengėsi. Ieva, Toma ir Eimilė gudriai sujungė net 2 talentus – vaidino ir šoko. Erikas parodijavo dainininką, Paulius gražiai lanksto iš popieriaus. Jis ne tik pristatė savo darbelius parodėleje, bet ir parodė, kaip juos daro. Monika su Austėja dainavo, Gabrielė pradėjo piešti.

Nustebino tylenis Aurimas. Scenoje pavirto vos ne Šilansku, skėlė net keletą anekdotų. Goda pristatė savo piešinius, labai įdomiai juos rodė, kiekvieną aptarė. Živilė save atrado fotografuodama – mėgsta gamtą. Judrusis Mantas scenoje vartėsi kaip akrobatas – tikras cirko artistas. O visus labiausiai nustebino Mindaugas, sugrojęs liaudies šokį ‘Malūnelis’ savo dailia armonikėle. Niekas nė neįtarė, kad Mindaugas taip gerai groja tokiu senu instrumentu. Pasirodo, kad groti jį išmokė senelis. Va ir mano talenčiukai. Ar kasdien juos pastebėčiau?

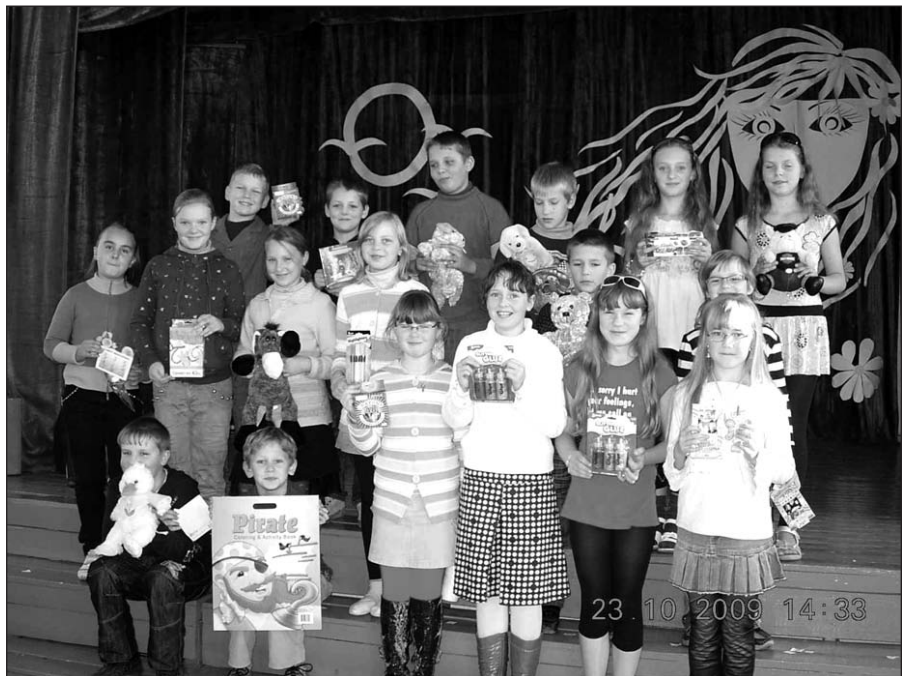
Buvo puiki proga pažinti save, atrasti tai, ką kiekvienas turi geriau-

sio. Truputėlis drąsos ir paskatinimo – ir štai ir rezultatas.

Visi pasidžiaugėme ir buvome apdovanoti Jūsų dovanėlėmis. Ačiū Jums už tai.”

Čikagos lituanistinės mokyklos šeštokai su malonumu žiūrėjo atsiųstas nuotraukas ir nusprendė tęsti draugystę. Namuose ruošia projektus apie save ir šalį, kurioje jie gyvena. Šie projektai, saldainiai ir žaisliukai tuoj iškeliaus į Linkuvą, o iš ten pas mus jau skrenda pluoštas linkuviečių piešinių, kuriuos mes parodysime mokykloje visiems moksleiviams.

Audronė Sidaugienė
ČLM 6A skyriaus mokytoja

Visi talentai buvo apdovanoti moterų klubo „Alatėja“ iš Čikagos atsiųstomis dovanėlėmis.

Ligitos Masilionienės nuotrauka

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Iš širdies

ANGELĖ KAVAKIENĖ

JAV LB Waukegan-Lake County
apylinkės pirmininkė

Šventės būna įvairios – didelės ir mažos, linksmos ar iškilmingos, visuotinės ar vietinės reikšmės. Ir visokių mums reikia. Kada sužinojome, kad pas mus šiaurėje lankysis pats arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, SJ, iš tiesų susijaudinome – ne dažnai, gal kartą per šimtą metų pas mus lankosi tokie garbingi svečiai. Ir iš tikro, jo sutikimui ruošėmės, dirbome keletą mėnesių, o likus keletui dienų iki renginio daugelis net negalėjome miegoti.

Tačiau, kai į mūsų Gedimino lituanistinę mokyklėlę, lydimas Nerijaus Šmerausko, įėjo arkivyskupas, visiems nusišypsavo savo miela, sakyčiau, kone nedrąsia šypsena, nuo širdies nusirito sunkus akmuo – supratome, kad pas mus apsilankė savas svečias, o ne aukštas pareigūnas iš Lietuvos. Kartu su arkivyskupu į šventę atvyko ir Vilniaus universiteto dr. Irena Vaišvilaitė.

Nebuvo nuobodžių prakalbų, tiesiog pasikalbėjome tarpusavyje, paliesdami mus jaudinančias temas, po to pažiūrėjome trumpą mokinių programėlę. Na, ir kas, kad kai kam karūna vis smuko nuo galvos, o kai kas supainiojo eilėraščio žodžius. Praeis daug metų, užsimirš daugelis mažesnių ir didesnių švenčių, tačiau, esu įsitikinusi, daugelis vaikų prisimins, kaip jie koncertavo arkivyskupui – jaudindamiesi ir iš širdies.

Po susitikimo mokykloje buvo aukojamos iškilmingos šv. Mišios Mundelein seminarijos pagrindinėje Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo koplyčioje, kurios nepaprastai grožis ir ją supantis miškas jau savaime kvietė dvasiniam susikauptumui. Pasak kunigo Gedimino Jančkūno, 1926 metais šioje seminarijoje lankėsi lietuvių arkivyskupas palaimintasis Jurgis Matulaitis.

Iškilmingos Mišios ilgam liks visų mūsų širdyse. Daugelis mūsų pirmą kartą matė, kad Mišias, skirtas Lietuvos vardo ir Evangelijos atėjimo į Lietuvą tūkstantmečiui paminėti,

aukotų tiek dvasiškų tėvų.

Arkivyskupas Tamkevičius savo kalboje pasakojo apie šv. Brunono atvykimą į Lietuvą: „Prieš vykdamas į baltų kraštus, jis jau degė meile dievui ir tiems nepažįstamiems žmonėms, kuriems norėjo paskelbti gerąją naujieną. Evangelija jam buvo gyvenimą teikianti jėga.“ Arkivyskupo pamokslas paskatino ne vieną mūsų susimąstyti apie mus pačius, apie mūsų dvasingumą ir mūsų santykius ne tik su bažnyčia, bet ir su mus supančiais žmonėmis.

Mišioms vargonavo Algimantas Barniškis, o Valerijos Bagdonavičiūtės, Daivos Vaikutės, Ligitos Barniškienės ir Vilijos Vakarytės giesmės spaudė ašaras ne vienam dalyvavusiam. Mišių metu į bažnyčią buvo atnešti šventei paaukoti „Smilgos“ kavinės savininko suspaustas išpūdingo dydžio lietuviškas sūris, „Racine Bakery“ iškeptas duonos kepalas, kuriuos nešė liaudies šokių kolektyvu „Klumpė“ vadovė Ingrida Špokienė ir šokėjas Raimondas Steponavičius.

Po Mišių dalyviai susirinko seminarijos valgykloje pasivašinti, tiesiogiai pabendrauti su arkivyskupu Tamkevičiumi, mokslininke I. Vaišvilaitė. Svečiams koncertavo liaudies šokių kolektyvas „Laumė“, vaikų šokių grupė „DanceDuo“. Kaip paprastai „šiaurėje“, gal kas geriau pavyko, gal kas – mažiau, tačiau tikrai netrūko nuoširdumo, šilumos, noro gražiai priimti svečius, kas yra sena gera lietuviška tradicija.

O pabaigai, kaip priimta padorioje visuomenėje, lieka tik padėkoti šventės rengėjams – JAV LB Waukegan-Lake County valdybai bei Gedimino lituanistinės mokyklos mokytojoms bei tėveliams. O ypatingą „ačiū“ norime tarti kun. Jankūnui, šiuo metu studijuojančiam doktorantūroje Mundelein seminarijoje. Jo nepaprastai sugebėjimas bendrauti su žmonėmis, sutelkti juos bendram darbui, koordinuoti šventės eigą ir mūsų darbus padėjo mums suruošti šią gražią šventę, ilgam liksiančią mūsų atmintyje ir širdyse.

Arkivysk. S. Tamkevičius susitinka su Gedimino lituanistinės mokyklos mokiniais.

Gedimino lituanistinės mokyklos mokiniai sveikina apsilankiusius svečius.

Arkivysk. S. Tamkevičius susitiko su Gedimino lituanistinės mokyklos vadovais, mokytojais, LB nariais.

Iškilmingos šv. Mišios.

Mokinių pasirodymas.

Raginama ugdyti pagarbą šeimai

Pilietines akcijas rengiantis judėjimas „Draugiški šeimai“. Eltos nuotr.

Vilnius, lapkričio 10 d. (ELTA) – Pilietines akcijas rengiantis judėjimas „Draugiški šeimai“ ragina visur be eilės užleisti nėščiasias ir šeimoms su mažais vaikais. Šalies miestuose bus iškabinta daugiau kaip 80 vietų eilėje raginančių užleisti plakatus.

Kasmet naują šeimoms visuomenėje gerbti skatinančią programą įgyvendinančios „Draugiški šeimai“ steigėjos tikisi, kad akcija palengvins

nėščiųjų ir šeimų kasdienybę laukiant eilėse bankuose ar parduotuvėse.

Plakatai miestuose, daugiausiai autobusų stotelėse, turėtų kabėti dvi savaites. Judėjimas savaitgalį kvies šeimoms su vaikais į „Litexpo“ parodų centre veiksiantį net 600 kv. m „Draugišką šeimai miestą“, kuriame vaikai su tėveliais bus mokomi saugumo namuose ir gatvėse taisyklių, nemokamai masažuojami, pieš, žais.

Dėl gripo uždarytos lietuviškos mokyklos

Vilnius, lapkričio 10 d. (BNS) – Palenkės vaivadijos Punsko valsčiuje uždarytos visos lietuviškos mokyklos, pranešė naujienų agentūra PAP. Mokyklos buvo uždarytos po to, kai maždaug 30 proc. moksleivių neatėjo į pamokas.

Kaip sakė Punsko viršaitis Vytautas Liškauskas, pamokos nevyko

pirmadienį ir antradienį, vadinamasis „gripo atostogas“ numatoma baigti šią savaitę. Pasak viršaitės, „geriau apsidrausti“, negu laukti, kol epidemija išplis.

Punsko valsčius yra vienintelis Palenkės vaivadijoje, nutraukęs pamokas visose savo mokyklose.

Bus įamžintas Tiškevičių atminimas

Palanga, lapkričio 10 d. (ELTA) – Palangoje norima įamžinti grafų Tiškevičių giminės atminimą, neatšiejama nuo miesto istorinių vardų.

Palangos miesto savivaldybės mero patarėjos Nijolės Steponavičiūtės teigimu, jau praėjo metai po paskutiniojo Tiškevičių giminės atstovo mirties, o jų vardas taip ir nebuvo įamžintas.

Pasak N. Steponavičiūtės, grupė iškilų palangiškių jau pateikė pasiūlymus, kur būtų galima pagerbti šios didikų giminės atminimą Palangoje. Siūloma Meilės alėją arba alėją nuo Kurhauzo iki Skulptūrų parko pavadinti Grafų Tiškevičių alėja ar botanikos parką pavadinti Grafų Tiškevičių botanikos parku.

Eidamas 95-uosius metus grafas

Alfredas Tiškevičius praėjusių metų liepos 10 d. mirė Varšuvoje. Urna su pelenais pastatyta Tiškevičių rūmuose, kuriuose nuo 1963 m. įsikūręs Gintaro muziejus.

Prieš 12 metų A. Tiškevičius tapo Palangos miesto garbės piliečiu. Jis kalbėjo ir lietuviškai. Grafas buvo paskutinis, dešimtas, grafų Antaninos ir Felikso Tiškevičių vaikas. Vengdamas tremties po Antrojo pasaulinio karo grafas pasirinko Lenkiją, pastaruoju metu gyveno Varšuvoje. Grafas turėjo sūnų Adomą, kuris gyvena JAV.

Tiškevičiai buvo viena iš žinomųjų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės giminė, valdžiusi nemažą teritorijas Žemaitijoje.

Ministras kalbėjo apie vertybinę JAV ir Europos sąjungą

Atkelta iš 1 psl. galios centrais: Kinija, Indija, Lotynų Amerika, taip pat ir Rusija”, – sakė V. Ušackas bi-čiuliams iš Europos ir JAV.

Ministras savo kalboje taip pat pažymėjo, kad JAV ir ES turi suteikti akivaizdžią paramą demokratinėms institucijoms ir pilietinei visuomenei stiprinti ES Rytų partnerystės ir NATO narystės siekiančioms šalims Vakarų Balkanuose ir Rytų Europoje.

„NATO ir ES plėtros tęstinumas yra ypač svarbus ir negali sustoti, nes tai yra laisvės, demokratijos ir įstatymo viršenybės erdvės sklaida”, – pažymėjo V. Ušackas.

Kalbėdamas apie ES ir JAV santykius su Rusija, ministras sakė, kad būtina sukurti bendrą tarpžemyninę santykių su Rusija politiką.

Washington vykusiame seminare V. Ušackas buvo vienas iš pranešėjų diskusijoje tema „JAV ir ES partne-

Brangiausiai kainuoja SADM ir SAM išlaikymas

Vilnius, lapkričio 10 d. (BNS) – Tarp keturiolikos ministerijų didžiausios sumos išmokamos Socialinės apsaugos ir darbo (SADM) bei Sveikatos apsaugos ministerijų (SAM) bei joms pavaldžių įstaigų vadovų atlyginimams. Tai rodo Seimo Audito komiteto surinkta medžiaga.

Audito komiteto duomenimis, šių metų sausio–rugsėjo mėnesiais SADM vadovų darbo užmokesčiui buvo priskaičiuota 1,418 mln. litų, SAM – 1,37 mln. litų. Kitos ministerijos nuo šių dviejų atsilieka dvigubai arba daugiau.

Sveikatos apsaugos ministras Algis Čaplikas paaiškino, kad jų išleidžiama suma yra viena didžiausių, nes į ją įskaičiuoti ir šešių ministerijai pavaldžių įstaigų vadovų bei jų paduotojų darbo užmokestis.

SADM pranešė, kad ir ji Audito komitetui pateikė duomenis su 11 ministerijai pavaldžių įstaigų vadovų atlyginimais. Ministerijos turi skir-

tingą pavaldžių įstaigų skaičių.

Vyriausybės kanceliarijos vadovų darbo užmokesčiui nuo sausio iki spalio mėn. priskaičiuota 743,000 litų.

Tuo metu tarp Seimui, prezidentui ir Vyriausybei atskaitingų įstaigų vadovų didžiausios algos – valstybės įmonėje „Registru centras”. Šios įmonės vadovų atlyginimams per devynis šių metų mėnesius priskaičiuota 600,000 litų.

Antroje vietoje – Lietuvos radijo ir televizijos vadovų piniginės. Jų darbo užmokesčiui šiemet skirta 283,000 litų.

Specialiųjų tyrimų tarnybos vadovų darbo užmokesčiui skirta 245,000 litų, Vertybinių popierių komisijos – 235,000, Valstybės kontrolės – 212,000, Vyriausiosios rinkimų komisijos – 117,000, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos – 105,000 litų. Kitų Seimo Audito komitetui pateiktų įstaigų vadovų darbo užmokesčiui neišleista 100,000 litų.

Lietuvoje homoseksualus sako pažįstantys 7 proc. gyventojų

Vilnius, lapkričio 10 d. (BNS) – Homoseksualų savo draugų ir pažįstamų rate sako turintys 7 proc. Lietuvos gyventojų. Tai gerokai mažiau nei vidutiniškai Europos Sąjungoje (ES), kurioje homoseksualus sakė pažįstantys 38 proc. apklaustųjų, rodo „Eurobarometro” apklausa.

Tyrimo duomenimis, lietuviai taip pat daug nepalankiau nei kitų ES šalių gyventojai vertina galimybę, jog valstybei vadovautų homoseksualus asmuo.

Mažiau nei Lietuvoje homoseksualų sakė pažįstantys tik Rumunijos gyventojai – 3 proc., Bulgarijoje rodiklis toks pat, kaip ir Lietuvoje. Tuo metu Nyderlanduose teigiamai į klausimą, ar tarp draugų ar pažįstamų turi homoseksualų, atsakė 68 proc. apklaustųjų.

Europos Komisijos skelbiamos apklausos duomenimis, Lietuvoje yra santykinai mažiau žmonių, kurie įžvelgia homoseksualų diskriminaciją – kad diskriminacija dėl seksualinės orientacijos yra paplitusi, nurodė 36 proc. apklaustųjų Lietuvoje, ES vi-

durkis siekė 47 proc.

Lietuviai daug nepalankiau žiūri į galimybę, kad valstybei vadovautų homoseksualus asmuo – 45 proc. sakė, jog jaustųsi labai nepatogiai, jei aukščiausias renkamas politines pareigas užimtų gėjus ar lesbietė. Vidutiniškai ES šalyse tokio požiūrio buvo 12 proc. apklaustųjų.

Tuo metu dėl diskriminacijos etniniu pagrindu Lietuvos gyventojai mato daug mažiau problemų nei kitų ES šalių piliečiai. Tai, kad šalyje yra paplitusi diskriminacija dėl etninės kilmės, nurodė 26 proc. apklaustųjų – mažiausiai ES. Vidurkis 27 ES valstybėse narėse – 61 proc.

Tyrimo duomenimis, paplitusią diskriminaciją dėl lyties Lietuvoje įžvelgia 33 proc. šalies gyventojų, dėl amžiaus – 59 proc., dėl religijos ar įsitikinimų – 14 proc. (ES vidurkis – 39 proc.), dėl neįgalumo – 50 proc.

„Eurobarometro” apklausos duomenys surinkti prieš lapkričio 16–17 d. Stokholme rengiamą šių metų Europos aukščiausiojo lygio susitikimą lygybės klausimais.

Pradėtas mūšis dėl dujų terminalo

Atkelta iš 1 psl.

Jis siūlė suprasti, kad dujotiekis „Nord Stream” tikrai bus pastatytas ir tai esą pačią Rusiją padarys priklausomą nuo Europos. „Šiais laikais perteklinėms prekėms reikia rinkų, ir Rusija tikrai nesipyks su tais, kas jai moka pinigus”, – tvirtino V. Uspasichas.

Jis kritikavo ministro teiginį, kad Lietuva moka už dujas brangiau nei Vokietija ir patarė taip pat protestuoti, kaip ši šalis, sudaryti ilgalaikės sutartis.

Su dujų perpardavimo verslu anksčiau susijęs politikas tvirtino, kad net Lietuvai atsiskius „Gazprom” dujas perparduodančių įmonių, tokių kaip „Dujotekana” paslaugų, dujos vartotojams neatpigėtų. Pasak jo, anksčiau Lietuva mėgino pirkti dujas be tarpininkų ir tai esą nepavyko. Terminalo statybai V. Uspasichas pritartų tik tuomet, jei jį statytų vien privatus kapitalas, nes jokio

strateginio intereso valstybei čia nėra.

Energetikos ministras A. Sekmokas spėjo, kad DP vadovas norėtų ir toliau su lagaminėliu važinėti tarp Vilniaus ir Maskvos. „Turiu dujų tarpininkus nuliūdinti – tarpininkų laikai baigiasi”, – sakė jis.

Terminalo statybos reikalus pradėta rimtai judinti dar pernai. Tam įsteigta įmonė, kurios 80 proc. akcijų valdė valstybė, 20 proc. – B. Lubio valdomo susivienijimo „Achemos grupė” įmonė „Achema”.

Įtariant, kad „Achema” terminalo akcininke galėjo būti parinkta pažeidžiant viešųjų pirkimų tvarką, terminalo steigimą tikrino Valstybės kontrolė ir Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT). STT pradėjus tirti Gamtinių dujų terminalo steigimą, privatus jo dalininkas susivienijimas „Achemos grupė” pareiškė ketinanti sumažinti savo dalį perpus – nuo 20 iki 10 proc., taip pat trauktis iš įmonės valdymo.

Pasaulio naujienos

Apsišaudė Pietų ir Šiaurės Korėjų karo laivynai

Šiaurės Korėja siekia užmegzti tiesiogines derybas su JAV prezidento administracija. AFP/Scanpix nuotr.

Vilnius, lapkričio 10 d. (BNS) – Prie Korėjos pusiasalio vakarinių krantų antradienį įvyko Šiaurės ir Pietų Korėjų karinių jūrų laivynų susidūrimas, pranešė kariškiai. Pranešama, kad per susidūrimą buvo smarkiai apgadintas Šiaurės Korėjos budintis laivas. Daugiau detalių kariškiai kol kas neskelbia.

Šaltinis Pietų Korėjos vyriausybėje, kurį citavo naujienų agentūra „Yonhap“, sakė, kad Šiaurės Korėjos budintis laivas kirto ginčijamą sieną Geltonojoje jūroje, o Pietų Korėjos laivynas paleido išpėjamuosius šūvius. Laivui toliau plaukiant į pietus, Pietų Korėjos laivynas pradėjo jį šaudyti, o Šiaurės Korėjos laivas atsakė ugnimi.

„Mes nuostolių nepatyrėme, o Šiaurės Korėjos laivas pusiau sunaikintas nuplaukė atgal į šiaurę“, – sakė šaltinis.

Po aštuonių dienų Pietų Korėjoje turi lankytis JAV prezidentas Barack Obama.

Šiaurės Korėjos karinis jūrų laivynas praėjusį mėnesį apkaltino Pietų Korėją siunčiant karo laivus už

jūrų sienos ir taip kurstant įtampą. Pchenjanas perspėjo, kad šios „neapgaltos karinės provokacijos“ gali sukelti ginkluotus susirėmimus.

Šiaurės Korėja nori Pietų Korėjos atsiprašymo už „rimtą ginkluotą provokaciją“ – abiejų šalių karinių jūrų laivynų susišaudymą prie ginčijamos sienos Geltonojoje jūroje, pranešė oficialioji Pchenjano žiniasklaida.

Šiaurės Korėja anksčiau dažnai rodydavo karinę galią, siekdama atkreipti į save dėmesį prieš svarbius diplomatinis renginius. Komunistinė šalis taip pat siekia užmegzti tiesiogines derybas su JAV prezidento administracija, nors praeitą savaitę vėl privertė sunerinti pasaulį, pareiškusi, jog pasigamino daugiau atominiams užtaisams tinkamo plutonio.

JAV planuoja per kelias artimiausias dienas paskelbti, ar pradės tiesioginį dialogą su Šiaurės Korėja, kuris gali atverti kelią naujoms branduolinio nusiginklavimo deryboms su šio regiono galingosiomis šalimis, anksčiau pranešė vienas Jungtinių Valstijų pareigūnas.

Komunistai sustabdė Moldovos prezidento rinkimus

Vilnius, lapkričio 10 d. (BNS) – Moldovos Komunistų partijai priklausantys parlamentarai sustabdė jau trečią bandymą išrinkti naują šios pokomunistinės valstybės prezidentą, skelbia „RIA Novosti“. 48 mandatus iš 101 vietos turintys komunistai teigė nenorėję dalyvauti „politiniame farse“ ir balsuoti už „išdaviką“. Kad būtų išrinktas naujas prezidentas, jo kandidatūrai turi pritarti mažiausiai 61 parlamentarai.

Vieninteliu kandidatu antradienio balsavime buvo Demokratinės partijos vadovas Marian Lupu. Jis anksčiau priklausė komunistams, tačiau iš partijos išėjo protestuodamas prieš tai, kad vasarą komunistai jo nepasiūlė kaip kandidato į prezidentus.

Pagal Moldovos įstatymus kitas balsavimas dėl naujo prezidento bus rengiamas po 30 dienų. Jei žlugs ir šis bandymas, šalyje privalės būti skelbiami pirmalaikiai parlamento rinkimai. Tačiau nauji rinkimai galės vykti ne anksčiau kaip kitą rudenį. Paskutinį kartą Moldovos parlamentas buvo paleistas šių metų birželio

Vieninteliu kandidatu buvo Demokratinės partijos vadovas Marian Lupu. FP/Scanpix nuotr.

19 dieną.

Tuomet per po to vykusius rinkimus Komunistų partija prarado 12 vietų parlamente. Balandžio mėnesį vykusiuose rinkimuose jie buvo iškovoję 60 mandatų.

EUROPA

BERLYNAS

Berlyno sienos griūtis 20-ąsias metines atšventusi Vokietijos kanclerė Angela Merkel grįžo prie darbų ir pareiškė, kad jos naujosios Vyriausybės pagrindinis uždavinys yra įveikti ekonominės krizės padarinius, tačiau perspėjo, kad nuosmukio pasekmės dar gali paastrėti prieš padėčiai pradendant gerėti.

LONDONAS

Dauguma pasaulio gyventojų nusivylė kapitalizmu ir rinkos ekonomika, bet ir neapgailestauja, kad iširo Sovietų Sąjunga. Tokie apklausos, surengtos BBC Pasaulinės tarnybos užsakymu ir skirtos Berlyno sienos griuvimo 20-mečiui, duomenys. Buvo apklausti 29,033 žmonės visų žemynų 27 šalyse. Beje, procentas tų, kurie apgailestauja dėl SSRS žlugimo, Egipte buvo didesnis nei Rusijoje ir Ukrainoje.

ŽENEVA

Tarptautinis Raudonojo Kryžiaus Komitetas (TRKK) pranešė, kad Čado rytinėje dalyje, netoli Sudano sienos, buvo pagrobta organizacijai dirbusios prancūzų grupės narys. „TRKK dar neturi jokios informacijos apie galimus pagrobėjus ar jų motyvus. Jis palaiko ryšius su valdžios pareigūnais ir kitomis šalimis, siekdamas kuo sklandžiau rasti išeitį iš esamos padėties“, – teigiama pranešime.

ROMA

Romoje vyksta VI Pasaulinis migrantų ir pabėgėlių sielovados kongresas, surengtas Popiežiškosios migrantų ir keliaujančių tarybos. Kongrese dalyvauja vyskupų konferencijų komisijų migrantams atstovai, su migrantais dirbančių kongregacijų ar institutų, bažnytinių judėjimų ir pasauliečių sąjungų nariai.

STOKHOLMAS

1994 m. Baltijos jūroje nuskenusio keltro „Estonia“ aukų švedų giminaičiai nusiuntė Švedijos gynybos ministrui laišką su reikalavimu vėl pasiūsti į nelaimės vietą narus. Tačiau ministras Sten Tolgfors tokią galimybę atmetė ir nurodė, kad „Estonia“ tarptautiniu susitarimu saugoma kaip paskutinio poilsio vieta, pranešė „Ny Teknik“. 56 laišką pasirašę aukų giminaičiai cituoja tarptautinės specialistų grupės nuomonę, kad tos nelaimės priežastims nustatyti reikia papildomo narų darbo.

PRAHA

Čekijos gynybos ministerijos atstovai pranešė, kad trys NATO pajėgose Afganistane tarnavę čekų kariai buvo nušalinti nuo tarnybos už tai, kad dėvėjo nacistine simboliką, praneša BBC. Teigiama, kad du Čekijos kariai, tarnaudami rytinėje Afganistano dalyje, išpuošė savo šalms SS divizijų simboliais.

RYGA

Latvijos Vyriausybė patvirtino Rygos kandidatūrą gauti Europos 2014 m. kultūros sostinės statusą. Remiantis konkurso, surengto Europos kultūros sostinės statusui gauti, atrankos komisijos siūlymu, Latvijos vyriausybė turėjo patvirtinti Rygos kandidatūrą.

AZIJA

ČARSADA

Pakistano šiaurės vakaruose esančiame Čarsados mieste antradienį per mirtininko automobilyje buvusios bombos sprogimą judrioje parduotuvėje gatvėje žuvo 25 žmonės, daugiau kaip 40 sužeisti, pranešė policijos pareigūnai. Tai judrus miesto rajonas, jame vakarais paprastai būna daug žmonių.

KABULAS

Švedijos užsienio reikalų ministras Carl Bildt sako, kad nenumatoma keisti bendrą Europos šalių karių skaičių Afganistane. Tuo tarpu JAV svarstoma galimybė siūsti daugiau karių į Afganistaną, bet norima, kad tą patį darytų ir sąjungininkės. Pasak C. Bildt, ES narės „žymiai padidins“ pagalbą Afganistano ūkio plėtrai.

JAV

NEW YORK

Trys New York įsikūrusios užsienio misijos gavo laiškus su baltais milteliais, todėl jų darbuotojams teko taikyti atitinkamas procedūras, antradienį pranešė miesto policija, kuri pridūrė, kad pareigūnai tiria tą įtartingą medžiagą. Laiškus su baltais milteliais pirmadienį gavo Uzbekistano, Austrijos ir Prancūzijos misijos.

AFRIKA

MOGADIŠAS

Somalia piratai pagrobė su Panamos vėliava plaukusį laivą ir 18-ajo įgulos narių, pranešė vienas šios Afrikos šalies verslininkas. Verslininkas Abdirisas Abdulkadir sako vadovaujant bendrovei, kurios prekes užsakytas laivas turėjo plukdyti iš Jungtinių Valstijų ir Jungtinių Arabų Emyratų į Mogadišą. Verslininkas neigė pranešimus, esą laivas gabeno ginklus. Pranešama, kad už laivą prašoma 3 mln. JAV dolerių išpirkos.

ATLANTIC Express Corp.
8801, S. 78th av. Bridgeview, IL, 60455
Tel.: 708-599-9680

1d GRUODŽIO

Artėjant žiemos šventėms, kompanija Atlantic Express Corp primena visiems, norintiems nudžiuginti savo artimuosius bei pasveikinti su Š. Kalėdom, jog siuntinius (siunčiamus lėktuvu) būtina pristatyti į mūsų surinkimo punktus iki GRUODŽIO 1 dienos.

Siuntinių surinkimo vietas
iš namų:
630-774-2136

Atlantic Express Chicago
2719 W 71st Street, Chicago, IL 60629
Tel: 773-434-7919

„Two rivers“ (Bravo)
10997 S Archer Ave, Lemont, IL 60439
Tel: 630-251-6178

„Lietuvelė“
5741 S Harlem Avenue, Chicago, IL 60637
Tel: 773-788-7902

„Balalaika Wheeling“
315 E. Dundee Road, Wheeling, IL 60090
Tel: 815-215-1616

„Balalaika Mundelein“
370 Twain Road, Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6660

„Kallinka“
714 S. Buffalo Grove Road, IL 60006
Tel: 847-785-0500

„Balalaika Glen Ellyn“
22 W. 353 Butterfield Road, Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-700-1091

Lėktuvu 2,5 \$/lb (min 10 lb)
Laivu 1,16 \$/lb (min 20 lb)

Šeiminkės patarimai

Paruošė Nijolė Nausėdienė

El.paštas: nausediene@aol.com

VAISIŲ TEŠLAINIAI

Bendros pastabos

Didesnio vaisiaus griežinį ar gabalėlį, o smulkesnį ir visą pamirkus skystoje tešloje ir pačirškinus karštame aliejuje gautume skanų sultingą pyragėlį su įdaru. Tokius ypač mėgstą vaikai, bet patinka jie visiems. Šitaip kepti tinka obuolius, abrikosus, bananus, ananasus. Vienoje šitaip kepamos net ir slyvos be kauliukų, vadinamos „slyvūnais koldūnais“ (Zwetschgknodel). Tokie kepinukai būna skanesni, jei vaisius prieš kepant pamirkytume kokiam nors stipriame gėrime – kalvadose, rome, konjake, „Armanjake“ ar pan.

Skonis didžia dalimi priklauso ir nuo aliejaus. Tokiems gardėsiams kepti derėtų nepagailėti šviežio ir gerai išvalyto kedrų riešutų aliejaus. Kepami tešlainiai sugeria daug aliejaus, tad juos išgriebus privalu gerai nusausinti popieriniais rankšluosčiais. Prieš pamirkant į skystą tešlą vaisius galima apvynioti migdolainių įdaru, apvolioti migdolainių ar kitokių sausainių trupiniuose, sugrūstuose ar rupiai apmaltuose riešutuose.

Tešla

Tešlą aliejuje čirškintiems vaisių tešlainiams geriau paruošti bent porą valandų iki kepant – tuomet tešlainiai gražiau ir lygiau apskrus. Maždaug 30 tešlainių dubenin nusijokite 3 puodelius miltų. Vidury padarius duobutę įmuškite 3 didelius kiaušinius, įberkite 2 šaukštus cukraus, 1 žiupsnį druskos. Gerai išmaišykite mentele, supilkite 2 šaukštus alyvų aliejaus ir vėl išmaišykite. Smarkiau plakant pamažu supilkite apie 1,5 puodelio nenugriebto pieno. Darsyk gerai išmaišius pertrinkite tešlą per tankų sietą, kad neliktų nė mažiausių gumulų. Uždenkite ir bent porai valandų palikite atsipūsti. Jei pageidaujate liesesnės tešlos, vietoj aliejaus ir nenugriebto pieno galima imti vandens ir ne itin aitriai kvėpiančio alaus.

Kad tešla geriau kibtų prie vaisių, vaisiai neturi būti drėgni. Juos nuplovus arba išmirkius brendyje reikia kiek anksčiau nukošti, nuvarvinti ir sausai apšluostyti popieriniais rankšluosčiais. Aliejus tokiems kepinams kepti turi būti apie 375 F. Tikrinti galima paprasčiausiai įmetus kšnelį tešlos: jei ji vos įmesta čirškia, vadinasi, aliejus reikiamo karštumo arba, jei kepame specialiaje puode, tai termometras parodys temperatūrą.

Obuolių degtinėje „Calvados“ mirkytų obuolių tešlainiai

1. Šiam patiekalui svarbu pasirinkti tinkamus obuolius. Geriausia imti kietesnes ir kvapnias veisles. Nulupkite 4 tinkamus obuolius ir apšlakstykite citrinų sultimis, kad nepajuostų. Apskritu peiliuku išpjaukite sėklides ir suraiškinkite apie dviejų pirštų storio skridiniais. Šis patiekalas skiriamas 6 asmenims.

2. Sudėkite dubenin, apiberkite cukrumi, apšlakstykite 8 šaukštais obuolių degtine „Calvados“, uždenkite plastikine plėve ir mažiausiai 2 valandas palaikykite kambario temperatūroje (per trumpesnę laiką

obuoliai paprasčiausiai nespės įgauti skonio). Protarpiais pavartykite, kad tolygiai įmirktų. Dubenin nusijokite 2,5 puodelio miltų.

3. Vidury padarius duobutę įleiskite 3 didelius kiaušinių trynius, įberkite 2 šaukštus cukraus, vieną žiupsnį druskos. Gerai išmaišykite mentele, supilkite 2 šaukštus alyvų aliejaus ir vėl išmaišykite. Smarkiau plakant pamažu supilkite apie 1,5 puodelio nenugriebto pieno (normalaus riebumo). Gerai išmaišius tešlą, žiūrėkite, kad joje neliktų gumulų, jei reikia, pertrinkite ją per tankų sietą.

4. Kitame dubenyje standžiai suplakite 3 kiaušinių baltymus ir pamažu įmaišykite į tešlą. Uždenkite ir bent porai valandų palikite atsipūsti. Keptuvėje pakaitinkite itin šviežio ir gerai išvalyto kedrų riešutų aliejaus. Įmetus kšnelį tešlos jis turi bemat pradėti čirškėti ir ilgai dailiai geltonai paskrusti.

5. Jei tešlos kšneliukas runda per greitai, vadinasi aliejus per karštas, ugnį reikia sumažinti. Tešloje paskandinkite 6 „Calvados“ įmirkusius ir paskui gerai nuvarvintus bei nusausintus obuolių skridinius, pavartykite šakute, po vieną išgriebkite ir leidus nutekėti tešlos pertekliui staugiu judesiu panardinkite karštan aliejun.

6. Vienu metu kepkite po porą, trejetą, ne daugiau obuolių, kad keli kepiniai per staiga neataušintų aliejaus. Maždaug kas 20 sekundžių tešlainius apverskite. Išgriebus gerai nusausinkite popieriniais rankšluosčiais ir bematant patiekite – kiek įmanoma karštesnius. Prie šio gardumyno labai tiktų gero obuolių sidro taurė.

Kriaušių dailykrepšiai rabotai (Rabotes aux poires)

Kietesnius obuolius bei kriaušes tinka kepti orkaitėje su visa odele – jie nė kiek nesutęžta. Bet dar skaniau juos iškepti su tešlos skrandute. Ji apsaugo minkštumą nuo perkaitimo, ir šis lieka toks pats maloniai kvapnus. Geriau rinktis ne tokius sultingus vaisius – tuomet tešlinis apvalkalas iškepa traškesnis, o ir minkštumas ne taip sušunta. Iš tešlų gardžiausia, žinoma, būtų sluoksnuotoji, bet ją pagaminti atima nemažai laiko.

Tešladangčiu tešla (aprašyta anksčiau) daug paprastesnė, bet ne ką blogiau tinka. Iš pradžių tešlą, nors ir paruoštą iš anksto, pravartu

paminkyti – tuomet ją bus daug lengviau iškočioti. Obuoliams tešla pjaustoma skrituliais, o kriaušėms – ketvirtainiais. Su tešlos skrandu kepami vaisiai paprastai nulupami, jiems išpjauamos sėklidės, minkštima apliejami citrinų sultimis, kad nepajuostų, sudedami dubenin, apšlakstomi romu, brendžiu ar kitokiu stipresniu bei kvapnesniu gėrimu ir paliekami įgauti skonio. Normandijoje (Prancūzijos šiaurės vakaruose) iš taip paruoštų vaisių kepami vaisių dailykrepšiai rabotai (rabotes) ir „muturliai“ dujonai (douillons). Šiaip jau prancūziškai „rabot“ reiškia – drožtuvą, oblių, o „douillon“ – tutą, imautę, apdarą, muturą.

1. Ant darbastalio nusijokite 3 puodelius miltų. Vidury padarę duobutę sudėkite 5 oz supjaustyto gabaliukais sviesto, įberkite 2 šaukštus cukraus, vieną žiupsnį druskos ir pirštais mankykite minkle, pamažu igniauziant sviestą į miltus. Su dviejų kiaušinių tryniais bei 4 šaukštais šalto vandens suminkykite tąsą vientisą tešlą.

2. Sukočiokite rutulin, uždenkite ir valandai padėkite vėsiai. Nuplaukite 4 sveikas vienodo dydžio kriaušes. Apskritu peiliuku išpjaukite sėklides, žievę nulupkite, kotelius pa-

mažus žiupsnius cinamono, pusę puoduko cukraus, įpilkite 2 šaukštus romo, gerai suplakite.

3. Paruoškite „muturlius“. Nulupkite 6 kietus, kepti tinkamus obuolius ir apskritu peiliuku išpjaukite sėklas. Obuolius apšlakstykite citrinų sultimis ir brendžiu arba romu – kad gardžiau kvėpėtų.

2. Pasidėjus tešlą ant miltuoto darbastalio iškočiokite lakštą. Išpjaukite 6 papločius, tokius, kad būtų tinkami obuoliams įvynioti. Iš likusios tešlos išpjaukite 6 mažesnius skridinėlį, tai bus „muturlių“ skrybėlaitės.

5. Obuolių kiaurymes mažu šaukšteliu prikimškite kvapiojo sviesto. Svarbu jį tankiai sukimšti (jei reikia, pagrūskite pirštu). Dubenėlyje suplakite kiaušinį. Kiekvieną prikimštą obuolį padėję ant didžiojo tešlos skridinio, kraštus suglobkite, plyšius dailiai sulipinkite.

6. Viršų apvožkite plaktu kiaušiniu suteptą tešline skrybėlaitė. Likusiu plaktu kiaušiniu sutepti visus „muturlius“, surikiuokite kepimo skardon, pašaukite į 400 F karštumo orkaitę ir 30–40 minučių kepkite, kol gražiai pagels. Patiekite karštus su plakta grietinėle ar plaktu kiaušinių aptepu.

Vynuogių drebučiai su sezamais (tautinis graikų patiekalas)

Šiam patiekalui reikės:

1 stiklinės miltų,

7 stiklinių šviežių vynuogių sulčių,

1 didelės saujos sezamo sėklų, maltų cinamonų.

1. Dubenin nusijokite miltus. Įmaišykite 2 stiklines sulčių (žiūrėkite, kad nebūtų jokių gumulų). Likusias sultis supilkite į puodą ir pamažu užvirinkite. Kaitinant ant lėtos ugnies pamažu pilkite miltų tyrę ir vis maišykite, kol sutirštės (mišinys pradės lipti prie šaukšto).

2. Patikrinkite, ar išvirė. Pakabinkite šaukštu truputį košelės ir užpilkite ant šaltos lėkštutės: jei lengvai galima sukočioti rutulį, kaitinti daugiau nebereikia. Supilkite košelę į plokščią, karščiui atsparų indą.

3. Dubenėlyje sumaišykite sezamus bei cinamonus, apiberkite tyrę inde ir palikite ataušti. Patiekite supjaustytą mažais ketvirtainiais.

Pastaba. Šį plačiai paplitusį valgį graikai vadiną *moustalevria*, tai yra vynuogių putėsiai. Seniau buvo verdamas nuėmus vynuogių derlių. Beje, jis panašus į burgundų vynuogių drebučius (*le rasine*), kurie gaminami labai lėtai verdant išspausť vynuoges, o paskui pridėdant nuluptų šviežių vynuogių be sėklų.

Anglijoje labai mėgstami visokie pyragai iš šviežių, ką tik nuskintų vaisių bei uogų, pvz., aukštynkajai, kai vaisiai sudedami kepimo skardos dugnan, užpilami tešla, o iškepęs pyragas paskui tiesiog išverčiamas lėkštėn. Tačiau, jei vaisių pripilama itin daug, o tešlos sluoksnis iškočiojamas plonai, tokių pyragų kitaip nepavadinsi, kaip tešladangčiais. Jie, beje, kepami ne tik su vaisiais ar uogomis, bet ir mėsa, žuvimi. Gali būti apskriti ar ketvirtainiai, o dangčiai kočiojami iš paprastos arba iš sluoksnuotos tešlos, nelygu šeiminkės kantrybei.

IEŠKO DARBO

* **Vyras**, turintis ilgametę patirtį, ieško darbo su gyvenimu septynias dienas per savaitę. Tel. 708-543-7984.

* **Moteris** ieško darbo su gyvenimu ar su grįžimu namo. Vairuoja, dokumentai, anglų kalba. Tel. 773-816-6947.

LIETUVOS KARIO ATSIMINIMAI

Leonas Čerškus

Nr. 118

Pavyzdžiui, „Kokią merginą („devušką“) esi mylėjęs?“ Arba: „Ar teko ką nors pavogti?“ Trečią dieną išsiaiškinau, kad tai buvo „firminiai“ jaunojo čekisto klausimėliai, kuriais jis ir kitus belaisvius mėgino išmušti iš pusiausvyros. Nežinau, kokią naudą jam duodavo tie beprasmiškai klausimai mano bylos sudaryme. Turbūt jokios, nes po dviejų parų tardymo enkavedistas mikliai pakeitė taktiką.

Iš pradžių jis ant stalo sudėliojo kažkokius popierius (atseit, „turiu pakankamai įrodymų“). Paskui išsitraukė užtaisytą naganą ir pasidėjo priešais save ant stalo. Aš, kaip visada, ramiai sėdėjau ant taburetės, priešais stalą. Tokioje scenografijoje prasidėjo naujas spektaklio „Tardymas“ veiksmas. Klausimai buvo dar labiau netikėti: „Kokiu laiku buvai atskraidintas ir kaip diversantas su parašytu nuleistas į Ostrogožską?; Kiek išsprogdinote tiltų, kariškų sandėlių?“... ir t. t. „Mes viską apie tave žinome!“

Aš apstulbau, netekau žado ir tik išvertęs akis žiūrėjau į „visažinį“ leitenantą. O jis dabar į šį „tardymą“ sugrįžo ne tik savo mintimis, bet ir visa savo papachiška dvasia. Atsistojęs ir blaškydamasis jis pradėjo „motiniškai“ keiktis ir rėkti. Perkreiptu iš pykčio veidu jis reikalavo prisipažinti ir viską smulkiai papasakoti apie mano „diversinę veiklą fronto užnugaryje“.

Bet aš „nabagui“ nieko negalėjau padėti, kad apmalščiau jo isterijos priepuolį. Suprantama, kad į visus tuos išgalvotus kaltinimus atsakinėjau neigiamai. Tuomet jis dar labiau įsiuto ir pripuolęs pradėjo „filtruoti“ iš peties. Pirmieji smūgiai kumščiu kliuvo į galvą, ir aš staigiai išvirtau iš prikaltos prie grindų taburetės. Kai gulintį pradėjo spardyti, mano „uždanga nusileido“...

Atsipeikėjau jau rūsyje, kai ten esantys likimo draugai man teikė pirmąją pagalbą, dėdami šlapias nosines ant sudaužytų kūno vietų. Bjauriai perstėjo prakirstą lūpą. Priekiniai dantys liko savo vietose, tik klibėjo, ir vienas buvo nuskilęs. Vyrai sakė, kad mane atnešė ir kaip maišą įmetė pro duris, o aš be sąmonės nuriedėjau į rūsį. Man tai buvo pirmasis NKVD „filtravimas“. Vis dėlto jie – humaniški: po šio „krikšto“ mane visą parą paliko ramybėje ir į „tardymus“ nevedė. O gal tik tingėjo pekiotis, nes kažin ar aš tada būčiau galėjęs niekieno nepadedamas nueiti – skaudėjo visą kūną ir buvo silpna.

Kai atgavau sąmonę, kiti pradėjo manęs klausinėti, kas atsitiko. O aš, klausiamas vyrų, nelabai galėjau atsakinėti – labai skaudėjo prakirstą lūpą. Pagaliau jie tai suprato ir nuėjo kamantinėje. Stengiausi užsnūsti. Nepaisant skausmų, tai pasisekė.

Gal po kokių dviejų valandų per miegus išgirdau, kad rūsyje klegama ir garsiai šnekučiuojamasi. Greitai išaiškėjo to triukšmo priežastis. Pasirodo, į mūsų rūsį buvo įmestas dar vienas belaisvis, kuris ir sukėlė daug juoko. Jis taip pat buvo gerokai „išfiltruotas“ ir dėl to labai purkštavo, kone verkdamas:

– Tai klaida, klaida! Aš esu sovietinis partizanas ir tik per klaidą pakliuvau į šį lagerį! Kai tik pasitai-

kys proga, aš perduosiu žinią savo giminaičiui Zalkalniui (jis yra „Sovietų Latvijos ministeris“ Zalkalns!). Jis šiuo metu yra Maskvoje ir nežino, jog jo giminė pakliuvo čia. Tada jie atsiims už šitą, svoločiai! Dar atsiprašinėsi!...

Aišku, vyrai iš jo tik juokėsi ir pasišaipydami melavo:

– Tu nespėsi. Mes visi čia esantys jau pasmerkti mirti. Deja, nė vienam gyvam iš šio rūsio nepasiseks išeiti. Taigi, kolega „fašiste“, susitark su ta mintimi ir geriau pasiruošk mirčiai.

O tas, apimtas nevilties, aiškino toliau (lyg nuo mūsų būtų priklausęs jo likimas):

– Aš su partizanų užduotimi turėjau pasiekti Rygą. Kai persirengęs vokiečių uniforma ir su padirbtais SS legionieriaus dokumentais išėjau iš miško, aš pakliuvau tiesiai į NKVD dalinio rankas.

– Suprantam, suprantam. Visko pasitaiko. Karas yra karas, ir nei tu pirmas, nei paskutinis per klaidą žūsi, – toliau tyčiojosi iš jo.

– Kiek aš tam tardytojui (jis dar savo atsiims!) neįrodinėčiau, kad aš visai ne tas asmuo, kuriuo mane laikė... Tas rupūžė manęs net nenorėjo klausyti. Gerai, gerai, rytoj viskas paaiškės, kai aš kaip nors perduosiu žinią į laisvę. O tada pažiūrėsime!...

– Miegok ramiai – rytoj tavęs jau nebus, – kažkas bandė „guosti“.

Dauguma vyrų iš pradžių buvo įsitikinę, kad jam pakenkė „filtravimas“. Kiti manė, kad jis toks pats „partizanas“ kaip ir jie, tik apsimeitinėja „geresniu“, norėdamas išstrūkti į laisvę. Bet buvo ir abejojantių.

Tikra teisybė paaiškėjo tik kitą dieną. Išaiškėjo, kad tas tipas tikrai yra Zalkalnio (Zalkalns) brolis, 1941 metais pasitraukęs kartu su rusais. Karui (su vokiečiais) baigiantis, jis buvo desantu išmestas į raudonųjų partizanų stovyklą, kad tiems padėtų priešintis ir slapstytis nuo latvių ir vokiečių jungtinių dalinių.

Anksti rytą pats tardytojas atėjo prie rūsio durų ir jį išsikvietė Zalkalnio pavarde. Rūsysis buvo po administracijos pastatu, tad jis iškart buvo nuvestas pas lagerio viršininką Visockyj, kuris kartu su tardytoju ilgai atsiprašinėjo sovietinio ministerio brolio už „nesusipratimą“. Apie tai mes sužinojome iš ten dirbusio belaisvio-tvarkinio. Po to klaidingai „išfiltruotas“ desantininkas buvo aprengtas nauja gimtąja („rodnaja“) NKVD uniforma ir vėl pasijutęs „žmogumi“, amerikonišku džipu išvežtas į miesto centrą – ministeriją, kur jau buvo iš Maskvos sugrįžęs jo brolis.

Kad jis tikras Zalkalnis, pajutome ir mes. Apie pietus, kai paprastai turėjo įnešti kubilą su „balanda“ (sriuba) ir išnešti kitą – „parašę“ (aišku su kuo), rūsio duris atidarė vienas iš „juodukų“ sargybinių:

– Anuka, žyvo vse v svoji baraki! („Greit visi marš į savo barakus!“), – įsakė savo azijietišku akcentu.

Mums visiems tai buvo didelė staigmena. Daugeliui – kartu ir labai džiugi, nes pamatę mane, jie dar laukė panašaus „filtravimo“. Tad visi manėme, kad šitame priplėkusiame rūsyje dar teks praleisti ne vieną parą.

Bus daugiau.

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, MD
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRŪNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRŪNSKIS, MD
ANDREW J. YU, MD

ir partneriai

Illinois Pain Institute

Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822

McHenry: 815-363-9595

Elk Grove: 847-718-1212

Barrington: 847-852-2000

www.illinoispain.com

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai

6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos pagal susitarimą

PAVARDŽIŲ RAŠYBA

Atkelta iš 3 psl.

(...) padarydama kalbą savo oficialiąja kalba, valstybė iš principo apsiima užtikrinti savo piliečiams galimybę netrukdomai naudotis teise teikti ir gauti informaciją ne tik privačiame gyvenime, bet ir jų santykiuose su viešąja valdžia.”

Galiausiai Teismas nutarė, kad „Latvijos valdžios įstaigos neviršijo joms suteiktų šios srities vertinimo įgaliojimų“ ir prašymą prieš Latvijos Respubliką vieningai atmetė „kaip akivaizdžiai nepagrįstą“.

III prasimanymas: tariamasis tarptautinės Lietuvos ir Lenkijos draugystės sutarties pažeidimas

Ne tik Lenkijos, bet ir Lietuvos politikai bei žiniasklaida, ir netgi Valstybinės lietuvių kalbos komisijos vadovybė, kaip susitarusi, nenustoja klaidinti visuomenės teigdama, kad 1994 m. pasirašydami Lietuvos ir Lenkijos draugystės sutartį įsipareigojome Lietuvos lenkų pavardes rašyti lenkų kalbos rašmenimis.

Realybė tokia, kad prieš 15 metų (1994 m. balandžio 26 d.) pasirašytoje Lietuvos ir Lenkijos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutarties 14-tame straipsnyje susitariančios šalys įsipareigojo „vartoti savo vardus ir pavardes pagal tautinės mažumos kalbos skambesį“. Ten pat pažymėta, kad detalios pavardžių rašymo normos turės būti „nustatytos specialioje sutartyje“. Tačiau jokios specialios sutarties tuo klausimu pasirašyta nebuvo. Tuo būdu lenkiškų pavardžių įrašymas LR piliečio pase valstybinės kalbos rašmenimis, išlaikant tautinės mažumos atstovo originalų pavardės skambesį, neprieštarauja šiai sutar-

čiai.

Susidaro slogus įspūdis, kad mūsų žiniasklaida ir mūsų politikai kažkokius šūksnius iš krūmų linke iškelti iki valstybinio lygio neturinčių atvejų. Dažnai net nepasižiūrima, nei kas tuose krūmuose lindi, nei dėl ko iš tikrųjų rėkia.

Po KT sprendimo BNS išplatino, o leidiniai beveik kaip oficialią Lenkijos nuomonę į pagrindines antraštes iškėlė lenkų internetiniuose bloguose išsakytas jausmingas nuomones: „Lenkų dienraštis: pasibaigė svajonės apie partnerystę su Lietuva“, „Lenkų europarlamentaras ragina tarptautinėje arenoje atakuoti Lietuvą“... Tuo tarpu pasklaidžius Lenkijos žiniasklaidą, peržvelgus ir tuos pačius tinklaraščius matyti ir visai kitokių nuomonių bei vertinimų. (...)

Manau, normalu, kad lenkus jaudina jų pavardžių originalus skambesys ir tai, kad pavardės nebūtų iškreiptos, o ne tai, kokiais rašmenimis mes tą tarimą savo šalyje užsirašysime. Juk pavardė visų pirma – tariamų garsų rinkinys, o raidės – tik priemonė tiems garsams teisingai pavaizduoti. Kiekviena nepriklausoma šalis turi savo valstybinę kalbą ir savus garsaženklus, kurių dėka užrašo normus išstarti garsus.

Lapkričio 6 d. KT sprendimas tautinėms mažumoms ir užsieniečiams, gavusiems LR piliečio pasą, suteikė papildomą teisę. Nuo šiol LR piliečio pase asmens pavardė jam pageidaujant bus įrašoma ne tik valstybinės kalbos rašmenimis, bet ir jo gimtosios kalbos (ar kitos) rašmenimis ir nesugramatinta forma. Tad vilkas turėtų būti sotus, o avis likti sveika.

Delfi.lt

PSICHOLOGINĖS PAGALBOS LINIJA

Skambinti tel.: 1-866-438-7400
pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 6 val. v. iki 10 val. v.

Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse pagerbti mirusieji

ANTANAS PAUŽUOLIS

Čikagos lietuviai dėkingi pirmiesiems išveiviams lietuviams Amerikoje, įsteigusiems Šv. Kazimiero lietuviškas kapines. Savo užimam plotu jos yra didžiausios ir savo grožiu gali prilygti kapinėms Lietuvoje. Lietuviai mėgsta gražiai pagerbti savo mirusiuosius ir puošti jų kapus.

Pirmųjų išveivų mirusieji buvo laidojami įvairių tautybių kapinėse, daugiausia lenkų (tuo metu daugelis lietuvius manydavo esančius lenkais).

Atvykę į svetimą kraštą lietuviai jautėsi vieniši, ilgėjosi tėvynės ir savo artimųjų, tad su noru būrėsi į įvairias draugijas. Mirusius taip pat norėjo laidoti tarp savųjų, todėl ėmė rūpintis nuosavų kapinių įsteigimu.

Čikagoje tuo metu jau buvo įsisteigusios dvi lietuvių parapijos – Šv. Jurgio Bridgeporte ir Dievo Apvaizdos. Šv. Jurgio parapijos klebonu buvo paskirtas lietuvis kun. Matas Kriaučiūnas. Jo nuopelnai lietuvių visuomenei yra nemaži. Kunigas paparinę patalpose buvo įsteigęs parapijinę mokyklą. Lietuvių vaikams jis net buvo pradėjęs leisti lietuvišką laikraštį „Katalikas“, kuris vėliau dėl mažo skaitytojų skaičiaus užsidarė.

Parapijiečiai kreipėsi į kleboną, prašydami, kad jis padėtų nupirkti žemės plotą laidojimui. Jam sutikus tai padaryti jau 1893 metais buvo pradėtos rinkti aukos žemės pirkimui. Reikia prisiminti, kad tuo metu lietuviai mažai uždirbdavo, bet bažnyčiai ir žemės pirkimui duodavo pagal išgales.

Kunigas M. Kriaučiūnas, surinkęs kiek lėšų ir pasitaręs su parapijiečiais bei asmenimis, norinčiais turėti savo kapines, 1903 metais nupirko 40 akrų dirbamos žemės Mount Greenwood priemiestyje. Tuo metu visas judėjimas vykdavo arkliais. Nuvykimui į kapines reikėdavo sugaišti nemažai laiko. Įsteigę savo kapines lietuviai galėjo jaustis laisvi ir nepriklausomi. Kapinės būdavo lyg antroji tėvynė.

Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje ilsisi per 60,000 mūsų tautiečių, radusių amžiną poilsį toli nuo Tėvynės. Čia palaidoti trečios, ketvirtos kartos palikuonys. Kapinėse palaidoti kunigai, vienuoliai/ės, buvę Sibiro gulagų tremtiniai, nacių bei komunistų kalėjimuose iškentėję mūsų tautos kovotojai. Tai žmonės, dirbę ir kovoję dėl Lietuvos gerovės. Kas

galėtų surašyti jų nuveiktus darbus? Gal tik paminklų užrašai galėtų pasakoti apie tuos keletos generacijų išgyventus laikus abiejose Atlanto pusėse. Lietuvių kapinės yra gyvos ir iškalbingos kiekvienam, kas tik turi dvasinį sąlytį su Anapilin iškeliavusiais asmenimis.

Praėjo 100 metų nuo kapinių įsteigimo. Jubiliejaus paminėjimui 2003 metais kapinių administracija ir Sklypų savininkų draugija kapų puošimo dieną surengė pamaldas. Šiose pamaldose dalyvavo kardinolas Francis George, kapinių direktorius kun. Jonas Kuzinskas, daug kitų kunigų. Pasibaigus pamaldoms kardinolas nuvyko prie Steigėjų paminklo ir dalyvavo iškilmingame Gedulo vainiko ir žvakės pašventinime.

Sklypų savininkų draugija, kuriai šiuo metu vadovauja Birutė Matutienė, prie Steigėjų paminklo du kartus per metus ruošia iškilmes-paminėjimus. Vienas minėjimas ruošiamas pavasarį (kapų puošimas), kitas – rudenį, Visų Šventųjų dieną. Ilgus metus šias pareigas ėjo Lietuvių Bendruomenės atstovas Algis Regis, neseniai pats iškeliavęs Amžinybėn. Jis daug pasidarbavo, kad būtų išlaikyti lietuviški laidojimo papročiai, kad ant paminklų būtų lietuviški užrašai.

Kaip ir kasmet iškilmes prie Steigėjų paminklo buvo surengtos ir šiemet. Draugija dėkinga Čikagos šauliams, kurie kasmet dalyvauja mirusiųjų pagerbime. Dėkinga ji ir kapinių direktoriui kun. Jonui Kuzinskui, kuris niekada neatsisako atvykti aukoti susikaupimo pamaldų, pašventinti Padėkos vainiko ir žvakės. Draugijos vadovybė yra taip pat dėkinga kapinių administratoriui Peterui Blekiui už leidimą naudotis kapinių pastatais, už garso aparatūros sutvarkymą.

Pamaldų metu kun. J. Kuzinskas visų susirinkusiųjų prašė pasimelsti už šiais metais Amžinybėn išėjusį A. Regį, buvusį Sklypų savininkų draugijos pirmininką.

Kalbėjęs organizacijos reikalų vedėjas Antanas Paužuolis trumpai paminėjo amžinam poilsiui išėjusius mūsų tautiečius. Jis pabrėžė, kad tautinėmis spalvomis papuoštu vainiku išreiškiamame padėką šių kapinių steigėjams, tūkstančiui mūsų tautiečių, kurie palikę savo Tėvynę ir po gyvenimo kovų atsigulė čia amžinam poilsiui.

Jis taip pat paminėjo ant a. a.

Mirusiųjų pagerbimas prie Steigėjų paminklo Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse (iš kairės): Sklypų savininkų draugijos pirmininkė Birutė Matutienė, organizacijos reikalų vedėjas Antanas Paužuolis, kapinių direktorius kun. Jonas Kuzinskas, JAV LB Brighton Park apylinkės pirmininkė Salomėja Daulienė ir šios apylinkės narys Regimantas Raštis.

Irenos ir a. a. Algio Regių paminklo užrašytą labai prasmingą užrašą: „Apleidome Tėvynę laikinai, kelionė užsitęsė amžinai“. Daugelis mūsų apleido Tėvynę tikėdamiesi ją greitai sugrįžti, bet laiko tėkmė padiktavo savo taisykles. A. Paužuolis padėkojo žmonėms, ikūrusiems šią poilsio vietą, kurią daugelis vadina antraisiais namais.

Reikia pasidžiaugti, kad šitame mirusiųjų pagerbime dalyvavo nemažas skaičius mūsų tautiečių. Paminėjimo pabaigoje šauliams einant garbės sargybą prie Steigėjų paminklo, visi vieningai sugiedojo Lietuvos himną ir giesmę „Marija, Marija“.

Kaip ir kiekvienais metais Pagarbos vainiko padėjimui prie paminklo buvo pakviestos visuomenei nusipelnusios organizacijos. Šiais metais padėti vainiką buvo pakviesta veikia JAV Lietuvių Bendruomenės Brighton Park apylinkė. Jai atstovavo Salomėja Daulienė ir Regimantas Raštis.

Pagarba šauliams, kad jų valdyba pakviečia savo narius pietums. Reikia pasidžiaugti, kad šauliai yra vieningai išveivijos organizacija, dalyvaujanti visuose renginiuose, nusipelnusių lietuvių asmenų pagerbimuose ir savo narių laidotuvėse.

Pasaulio tautų lopšinės lietuviškai

Prieš metus aktorių trupė „Teatriukas“ aranžavo ir įdainavo „Lietuvių lopšines“ bei „Klasikines lopšines“, o šiais metais išleido naują ir netikėtą lopšinių rinkinį, kurį pavadino „Pasaulio tautų lopšinės lietuviškai“.

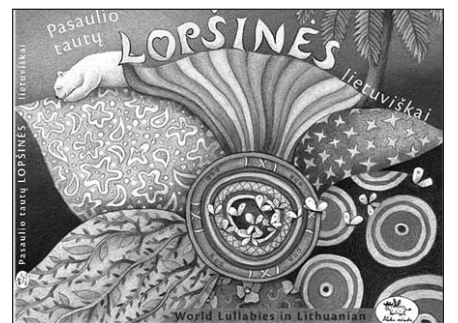
Naujausioje kompaktinėje plokštelėje sudėta 18 įvairių tautų – prancūzų, rumunų, Australijos aborigenų, rusų, arabų, estų, japonų, gruzinų, Afrikos zulusų, eskimų, žydų, amerikiečių, graikų, italų, indų, norvegų, latvių bei lietuvių lopšinės. Lietuviškus tekstus šioms lopšinėms parašė poetai Ramutė Skučaitė, Gražina Kadžytė, Erika Drungytė, Kristina Stančienė, Alma Karosaitė, Gytis Norvilas, Arnas Ališauskas, Eirimas Velička.

Lopšinė – vienas iš seniausių muzikos žanrų, iki šiol skambantis įvairiose pasaulio šalyse. Tai paprasta, monotoniška melodija ir neįmantrus tekstas, kurį gali padainuoti kiekviena mama ar tėtis (tiesą sakant, „Teatriuko“ aktoriams padainuoti japonų ar arabų lopšinę nebuvo labai paprasta...).

Įrašius „Lietuvių lopšines“ ir „Klasikines lopšines“ „Teatriukui“ iškilo klausimas – o kaip savo vaikus migdo mamos ir tėčiai kituose pasaulio kraštuose? Taip šiame rinkinyje atsirado arabų, indų, afrikiečių, eskimų, australų lopšinės.

Įdomu, kad Lietuvoje dažniausiai

dainuojame „čiūčia liūlia“, o visai greta, Latvijoje, – „aija žū žū“, Rusijoje – „baju baju“. Australijoje dainuojami magiški garsažodžiai, o afrikiečių lopšinės trankios ir labai ritmingos. Kai kuriose tautose lopšinių tekstai – apeiginiai: buvo tikima, kad jie saugo vaikelį nuo blogio jėgų.

Šį rinkinį „Teatriukas“ išrašė legendinėje Vilniaus plokštelių išrašų studijoje, kur lopšines atliko pritariant tik „gyviems“ instrumentams. Norėdami perteikti įvairių pasaulio kraštų vakaro atmosferą, jie pūtė vėją, rateliu verpėme siūlą, vaidinome gerves, liūtus ir papūgas.

Tikimės, kad su šiomis lopšinėmis ne tik sulauksite saldžių sapnų iš artimų ir tolimų šalių, bet ir sužinosite kai ką apie įvairių tautų muzikos charakterį ir instrumentus.

Išleido šią kompaktinę plokštelę leidykla „Niekio rimto“, o įsigyti ją galima apsilankius tinklalapyje www.niekorimto.lt.

Bernardinai.lt

Čikagos šauliai stovi garbės sargyboje.

MAŽOJI LIETUVA

Įspūdinga kelionė iš Ragainės į Klaipėdą

LIUCIJA RIMUTĖ GLINSKIENĖ
Ragainės 2-os vidurinės
mokyklos mokytoja

Mažosios Lietuvos lietuvių draugijos paramos dėka ryžomės organizuoti išvyką į Lietuvą. Daug formalumų ir atkaklaus lietuvių kalbos mokytojų darbo ir pastangų įdėta tvarkant išvykos dalyvių dokumentus Šengeno vizoms gauti.

Čia padėjo Ragainės 2-os vidurinės mokyklos ir Pagėgių pradinės mokyklos draugiški ryšiai. Minėta mokykla pakvietė Ragainės 2-osios vidurinės mokyklos mokinius ir mokytojus apsilankyti Lietuvoje.

Tad š. m. spalio 24 d. ankstyvą rytą Ragainės 2-os vidurinės mokyklos mokiniai, lydimi mokytojų, kirtę Rusijos ir Lietuvos valstybinę sieną, pasiekė Lietuvą, kur jų Panemunėje laukė autobusas. Keliavome. Lietuvių kalbos mokytojai pasakojo išvykos dalyviams apie pravažiuojamas Lietuvos vietas.

„Senosios girios“ žaidimų aikštelėje.

Numatytu laiku atsiradome Lietuvos uostamiestyje – Klaipėdoje. Pirmiausia skubėjome prie kelto, kuris visą mūsų būrį perkėlė į Kuršių neriją. Mūsų tikslas uostamiestyje – aplankyti Jūrų muziejų ir delfinariumą.

Lietuvos Jūrų muziejus įsikūręs Šiauriniame Kuršių nerijos taške – Kopgalyje, kur baigiasi Kuršių nerijos pusiasalis ir atsiveria Klaipėdos uosto vartai.

Restauruotame ir rekonstruotame forte per 60,000 rodinių. Moksleiviai smalsiai juos apžiūrinėjo, gėrė jūros augmenijos grožiu, susipažino su daugybe jūros gyvūnų. Jūrų gamtos parodoje matėme stambiausio dantytojo banginio-kašaloto kaukolės dalį, kurio ilgis daugiau nei keturi metrai. Šis banginis buvo sumedžiotas šiaurinėje Atlanto vandenyno dalyje. Sužinojome, kad kašalotų patinai užauga iki 20 metrų ilgio ir sveria apie 50 tonų.

Daug malonių įspūdžių patirta stebint lauko baseinuose prie akvariumo pastato apgyvendintus pingvinus, Baltijos ruonius, Šiaurės jūrų liūtus.

Apsilankėme gynybinės pajūrio tvirtovės kazematuose, kur buvusiose parako saugyklose įrengta lietuviškos laivybos istorijos paroda, ant py-

limų, kur buvusiose pabūklų aikštelėse rodomas senovinių ir šiuolaikinių inkarų rinkinys.

Štai ir pastatas su užrašu „Delfinai“. Su nekantrumu įeiname vidun. Žiūrovų salės vietų skaičius – 1,000. Susėdame, laukiame delfinų pasirodymo. Prieš mūsų akis baseinas. Jo talpa 1,800 kvadratinį metrų, gylis – 5,5 metro. Vandens temperatūra – 19–20 laipsnių. Baseine nardo delfinai. Matyt, ruošiasi programai. Lygiai 12 valandą pasigirsta muzika, ateina delfinų treneriai ir prasideda nuostabi programa, kuri ne tik vaikams, bet ir suaugusiems palieka neišdildomą įspūdį.

Jūrų muziejaus delfinariume dabar jau vienuolika delfinų. Septyni iš jų gimę čia. Praeita vasara buvo dosni Lietuvos jūrų muziejaus delfinariui – grožėjoms baseine plaukiojančiais dviem mažais delfinukais.

Kartu su delfiniais gyvena Kalifornijos liūtų porėlė, kuri į Klaipėdą atkeliavo iš Vokietijos Duisburgo zo-

ologijos sodo, ir jų atžala liūtukė Basta, dabar jau sėkmingai dalyvaujanti pasirodymuose.

Pasirodo, Klaipėdos jūrų muziejus ir delfinariumas labiausiai lankomas muziejus Lietuvoje, per metus sulaukiantis apie 400,000 svečių iš Lietuvos ir pasaulio. Džiaugėmės, kad ir mes, ragainiškiečiai, pabuvome jų dalimi.

Ant Kuršių marių kranto, senojo Kopgalio, žvejų kaimo vietoje, pastatyta etnografinė pajūrio žvejo sodyba, o šalia jos – žvejybos laivų pramoninės žūklės Lietuvoje pradininkų aikštelė. Lankėmės ir čia. Vaikai turėjo progos palaipioti po senovinius laivus, apžiūrėti žvejo sodybą, nusifotografuoti.

Grįžtant namo užsukome į skoningai įruošą kavinę miške „Sena giria“. Čia mūsų jau laukė užsakyti karšti patiekalai, pyragaičiai, arbatėlė. Pasisotinę dar turėjome laiko pasigrožėti kavinės vidumi, aplinka, žaidimų aikštele. Čia vaikai dar suspėjo ir papramogauti.

Po to vykome į jau minėtą Pagėgių pradinę mokyklą, kur mus švetingai sutiko administracijos atstovai, mokytojai. Šios mokyklos direktoriaus pavaduotoja Loreta Chasijeva, kuri anksčiau yra dirbusi Ragainės antroje vidurinėje mokykloje lietuvių

Onutei Lukienei Amžinybėn iškeliavus

Š. m. rugsėjo 25 d. Amžinybėn iškeliavo Onutė Lukienė, daug kam pažįstama, ypač „Seklyčios“ trečiadieninių popiečių lankytojams.

Onutė užaugo Klaipėdoje. Su džiaugsmu prisimindavo ten praleistas jaunystės dieneles. Čia vyko lietuvių katalikų „Neringos“ vakarai, vaidinimai, dainos, rogučių kelionės į Girulių kalves. Čia sutiktas dailus vyras Stasys Lukoševičius, su kuriuo šokant gautas ne vienas apdovanojimas. Stasys – pašto valdininkas. Hitleriui užėmus Klaipėdą, persikėlė į Didžiąją Lietuvą. Ir Lietuvoje, ir Čikagoje Stasys aprūpindavo savo šeimą dirbdamas pašto įstaigose.

Onutė ir Stasys Lukai (Lukoševičiai) išaugino ir išmokslino tris vaikus. Duktė Rūta turi mokslinį daktaro laipsnį, duktė Virginija – 2 magistrus iš humanitarinių ir pedagoginių mokslų, sūnus Vytautas – inžinierius, sukūręs gražią šeimą: marti Diane, anūakai Christopher, Erin, Michael.

Onutė buvo didelė knygų mylėtoja. Prenumeruodavo kelis lietuviškus laikraščius, sekėdavo įvairius kultūrinius įvykius ir juose nuolat dalyvau-davo.

Onutė turėjo daug gabumų. Turėjo gražų balsą, daug metų dainavo Čikagoje garsiam Alice Stephens moterų chore. Tik užgrodo muziką – Onutė jau šokių rate. Ji ir eilėraščius gražiai deklamuodavo. Jei reikia, ji ir susirinkimą gražiai vedavo. Reikia modelio, Onutė – modeliuoja. Šiuos visus savo gabumus dažnai parodydavo „Seklyčios“ trečiadienių popietėse.

Vienu metu Dainavos Mokytojų studijų savaitėje skaičiau daug literatūrinių paskaitų. Skaitau apie Valančių. Reikia „Palangos Juzės“, Onutė – puikiausias Juzė (net, rodos, su skripkele). Skaitau apie Marcelijų Martinaitį. Išlenda Onutė – pasišaušęs Kukutis. Turėjo ji daug vaidybinių gabumų.

kalbos ir etnokultūros mokytoja, papasakojo apie mokyklą. Apžiūrėjome skoningai papuoštus koridorius, klases su nuostabiais stendais, vaikų piešiniais. Grožėjoms tvarkinga mokyklos aplinka, gėlynais. Atsisveikindami dėkojome už iškvietimą apsilankyti Lietuvoje.

Onutė Lukienė

Onutė mylėjo žmones. Kartą „Draugas“ išspausdino keletą mano eilėraščių. Onutė man skambina:

„Kodėl tu rašai:

– Tiktai neatimkit svajonės,
Žmogus tepalaukia eilėj.“

„Man žmogus svarbiau. Jis pirmoj vietoj. Svajonės – tik medaus šaukštelis po rimtų pietų“. Ir tikrai, turbūt Onutės tiesa. Ji mylėjo žmones, kur nors susirinkimuose Onutė sukinėjasi, kalbasi, juokauja.

Iškeliavo Onutė Amžinybėn savo dukrelių ir sūnaus šeimos rūpestingai slaugyta, numylėta. Palydėjo Ją gražus būrys: kun. A. Saulaičio maldomis, atskrido giminaičiai JAV LB Kultūros tarybos pirm. Dalė ir Algis Lukai, „Seklyčiai“ atstovavo Socialinių reikalų vedėja Birutė Podienė. Išlydėjo Onutę retos krikščioniškiausios meilės pavyzdys, Onutės ištikimiausia draugė Ema Žiobrienė.

Apiberta jaunystės pajūrio gintarėliais ilsėkis, Onute, Viešpaties sodoje.

Stasė Petersonienė

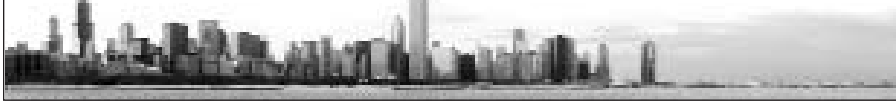
Už šią turiningą iškylą, galimybę apsilankyti Lietuvoje, lietuvių kalbos ir etnokultūros mokytojai, mokiniai ir jų tėvai dėkoja Čikagos Mažosios Lietuvos lietuvių draugijai ir jos pirmininkui Viliui Trumpjonui. Dėkojame ir Albinui Markevičiui už suteiktą finansinę paramą.

Prie delfinariumo.

J. Glinskio nuotraukos

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆ **Lietuvių rašytojų draugijos literatūrinė popietė „Pavasaris rudenį“** įvyks lapkričio 15 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre.

◆ **Kviečiame į kasmetinę madų parodą „Rudens simfonija – 2009“**, kuri įvyks sekmadienį, lapkričio 15 d., 12:30 v. p. p. PLC didžiojoje salėje (14911 127th St, Lemont, IL). Pietų ir bilietai kaina 35 dol. Vietas užsisakykite tel.: 630-852-3204 (Žibutė) arba tel.: 630-257-0153 (Daina).

◆ **Lapkričio 15 d., sekmadienį, 12 val. p. p.** Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė kviečia į „Tūkstantmečio aušrų dainos Lietuvai“ vaizdo įrašo peržiūros popietę, kuri vyks Šaulių namuose, 2417 W. 43rd Street, Chicago. Bus lietuviškas maistas, veiks baras. Tel. pasiteiravimui: 773-434-3713.

◆ **Lapkričio 27 d., penktadienį**, Willowbrook Ballroom Grand Hall, 8900 S. Archer Rd., Willow Springs, IL, Stasys Povilaitis dainuos koncerte „Švieski man vėl...“. Bilietus galite įsigyti Willowbrook Ballroom (tel.: 708-839-1000) arba parduotuvėje „Lietuvėlė“ (tel.: 773-788-1362). Daugiau informacijos tel.: 630-999-0841.

◆ **Kviečiame užsukti į tradicinę Kalėdinę mugę**, kuri vyks gruodžio 12–13 dienomis, šeštadienį ir sekmadienį, nuo 9 val. ryto iki 3 val. p. p. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje, Lemonte. Norinčius prekiauti, prašome skambinti į PLC raštinę tel.: 630-257-8787 ir užsisakyti stalus.

◆ **Čikagos ateitininkų šv. Kūčios** bus rengiamos š. m. gruodžio 20 d., sekmadienį, Jaunimo centro didžiojoje salėje.

◆ **Gruodžio 4 d., penktadienį**, Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, bus atidaroma paroda, skirta grafiko Pauliaus Augiaus 100-osioms gimimo metinėms paminėti. Pradžią 7:30 val. v.

◆ **Jaunimo centro tradicinė vakarienė** įvyks š. m. gruodžio 6 d. Šv. Mišios Tėvų jėzuitų koplyčioje už gyvus ir mirusius jėzuitus bei rėmėjus – 2 val. p. p. Mišių metu giedos solistai Margarita ir Vaclovas Momkai, akompanuos muzikas Manigirdas Motekaitis. 3 val. p. p. Jaunimo centro didžiojoje salėje vyks oficiali dalis. Dalyvaus LR generalinė konsulė Čikagoje Skaistė Aniulienė bei Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provinciolas Gintaras Vitkus, SJ. Meninę programą atliks solistė Lijana Kopūstaitė-Pauletti, akompanuos Lisa Kristina. Vyks laimingų loterijos bilietų traukimas. Vakarienę patieks Vanda ir Algis Morkūnai. Atskiras vietas ir stalus užsisakyti galite telefonais: 708-447-4501 (Milda Šatienė) arba 708-636-6837 (Anelė Pocienė). Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

◆ **Balzeko lietuvių kultūros muziejaus kasmetinis pokylis „Metų žmogus“** vyks Naujųjų Metų išvakarėse, ketvirtadienį, gruodžio 31 d. 8 val. v. Balzeco muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago. Pokylio metu bus pagerbtas dr. Linas Sidrys.

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.

Išrinktas naujas LTSC pirmininkas

Prof. dr. Augustinas Idzelis
Dalius Cidzikaitės nuotr.

Lapkričio 7 d. įvykęs Lituanistikos tyrimo ir studijų centro (LTSC) Tarybos ir Valdybos posėdis buvo darbingas. Kaip ir kasmet aptarti gauti archyvai, nuveikti darbai, numatyti ateities planai.

Posėdžio metu atsistatydino prof. dr. Jonas Račkauskas, LTSC įkūrėjas ir LTSC valdybos pirmininkas nuo 1982 metų. Dr. Vytautas Bieliauskas LTSC Tarybos ir Valdybos vardu padėkojo dr. J. Račkauskui už ilgą darbą, o Stasės Petersonienės pasiūlymu buvo nubalsuota dr. J. Račkauskui suteikti Garbės pirmininko vardą.

Naujuoju Lituanistikos tyrimo ir studijų centro Valdybos pirmininku išrinktas prof. dr. Augustinas Idzelis. Tarybos ir Valdybos nariai pasveikino naują pirmininką, linkėdami jam produktyvaus darbo.

LTSC info

Mieli Lietuvių Operos rėmėjai,

kadangi šių metų operos spektaklis įvyko rudenį, o po jo atsistatydino beveik visa Lietuvių Operos valdyba, naujai išrinktai valdybai teko nelengvas uždavinys – suskubti surengti Rudens lėšų telkimo vajų. Buvo išsiųsti laišukai rėmėjams, kuriuose dėl laiko ir lėšų stokos adresatai negavo atgalinio vokelio bei lapelio, kuriame išskaidytos aukos.

Operos valdyba atsiprašo rėmėjų ir dėkoja jiems bei užtikrina, jog jų atsiųsti čekiai bus „iššifruoti“ teisingai: atimant sumą už loterijos bilietus, o likusia sumą vertinant kaip auką Operai.

Tikimės Jūsų palankumo ir derlingo vajeaus, viliamės, kad ateityje tokie nepatogumai nepasikartotų.

Lietuvių Operos valdyba

Kvietimas dalyvauti akcijoje „Tūkstantmečio žiedas. Vilties ir meilės laišukai Lietuvai“

Prie akcijos „Tūkstantmečio žiedas. Vilties ir meilės laišukai Lietuvai“ jungiasi Baltijos kelio minėjimo bėgimo dalyviai.

Sveikatos centras „Amžinoji sandora“ ir Maironio lietuvių literatūros muziejus Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečio proga pradėjo akciją „Tūkstantmečio žiedas. Vilties ir meilės laišukai Lietuvai“, kurią remia daug kūrybinių ir profesinių draugijų, išėivijos bendruomenių, savivaldos, švietimo bei Bažnyčios institucijų, įvairių profesijų žmonių, studentų, moksleivių. Kviečiame visus mylinčius Lietuvą rašyti sveikinimus, eiles, laiškus, siųsti piešinius, atspindinčius ateities lūkesčius, svajones, nuširdžias mintis ir jausmus Tėvynei.

Akcijos tikslas – vienyti lietuvius (gyvenančius ne tik Lietuvoje bet ir išėivijoje), kad jie savo tikėjimu, viltimi ir meile uždegtų bei padrašintų šalia esančių širdis, priminti dvasinių vertybių ir idealų svarbą žmogaus ir visuomenės gyvenimui, įrodyti sau ir pasauliui, kad ne tik Žalgirio mūšyje, Baltijos kelyje ar Sausio 13-ąją, bet ir kasdieniame gyvenime galime būti vieningi ir stiprūs.

Maloniai kviečiame dalyvauti akcijoje ir įsiamžinti „Tūkstantmečio laišku“ knygoje, parašant palinkėjimą Lietuvai asmeniškai arba nuo savo kolektyvo, komandos ar bendruomenės. Prašytume pridėti savo šeimos arba bendruomenės nuotrauką. Taip pat renkame nuotraukas iš Tūkstantmečio renginių (parašant datą, vietovę, kolektyvo ar bendruomenės pavadinimą ir narių vardus, pavardes bei siunčiant paprastu paštu – autografus). Šie laišukai ir nuot-

raukos bus saugomi muziejuje (albu muose), o iš laišku ir nuotraukų kopijų bus sudaryta „Tūkstantmečio laišku“ knyga, apie kurią pranešime ją išleisdam.

Prie šios akcijos jungiasi Tūkstantmečio odisėjos dalyviai, Dainų šventės kolektyvai, Baltijos kelio minėjimo bėgimo dalyviai, projekto „LT1000“ rengėjai, sporto komandos.

Laiškus prašome siųsti iki gruodžio 25 dienos adresu: Laiškai Lietuvai, Studentų 25, LT-50239 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Visi laišukai ir jų autoriai bei rėmėjai, akcijai pasibaigus, bus laimiami Pilnų namų bendruomenės Dievo Gailestingumo koplyčioje (Varenos raj., Merkinės sen., Panaros k.), kurioje kiekvieno mėnesio pirmą šeštadienį aukojamos šv. Mišios už Lietuvą.

Taip pat ieškome rėmėjų knygos išleidimui. Suteikusieji paramą bus įrašyti pirmuose knygos puslapiuose, minimi mūsų svetainėje bei palaiminti kartu su laišku autoriais 2010 m. sausio mėn. 2 d. iškilmingų šv. Mišių metu. Lėšas galite pervesti į sąskaitą: VŠĮ Sveikatos centras „Amžinoji sandora“. Įmonės kodas: 302326186. Bankas: AB „Swedbank“. Sąskaitos numeris: LT727300010115340005.

gyd. Aurelija Davydavičienė
akcijos „Tūkstantmečio žiedas“
koordinatore
mob.: +370 620 52987
<http://www.tukstantmecioziedas.lt>

„Draugas“ apsilanko ir Žemaičių Kalvarijos dienos centre, kurį remia organizacija „Vaiko vartai į mokslą“. Įdomu, ką iš šių „Draugų“ sukurs mažieji skaitytojai?
Dienos centro archyvo nuotr.